

SVARLISTI

Gunnvá Dam

Ég skrivi

Skrivligt føroyskt til miðdeild

8

Gunnvá Dam

EG SKRIVI 8

Skrivligt føroyskt til miðdeild

Myndir eftir Edward Fuglø

Føroya Skúlabókagrunnur

Gunnvá Dam
EG SKRIVI 8
Skrivligt føroyskt til miðdeild
Myndir: Edward Fuglø
Litlagt: Vasti
© 2009, Føroya Skúlabókagrunnur
Umbróting og prentumsiting: Vasti/Estra
Útgáva: Føroya Skúlabókagrunnur, Tórshavn 2009

ISBN: 978-99918-2-016-3

INNIHALD

Formæli	síða	6–7
Eldur í	síða	8–10
Savna orð og skriva setningar	síða	8
Umsøgn og grundliður	síða	8
Eykauppgáva	síða	8–9
Aftursøgn	síða	9
Skriva aftursøgn	síða	10
Skrínið	síða	11–15
Villiniborg	síða	11
Navnorð, óbundin og bundin í øllum føllum	síða	11–12
Fyrisøgn	síða	12
Uppgávur til fyrisøgnina	síða	13–15
ð ella g	síða	14
Eykauppgáva	síða	15
Náttúrumyndir	síða	16
Eykauppgáva	síða	16
Skemtisøgur	síða	17–21
Fyrisøgn	síða	17
Sagnorð	síða	18
Benda sagnorð	síða	19
Innsetingaruppgávur	síða	19–20
ir, ur ella ar?	síða	20
Krossgáta	síða	21
Stuttar skemtisøgur	síða	22–24
Umsøgn og grundliður	síða	22
Komma	síða	23
Sláa upp í orðabók	síða	24
Eykauppgáva	síða	24
Vit skriva skemtisøgu	síða	25–28
Boðsháttur	síða	25–27
Finn sagnorð	síða	27
Skriva søgu	síða	28
Tættir	síða	29–32
Benda sagnorð	síða	29
Skriva setningar	síða	30
Aftursøgn	síða	30
Lyklaorð og skriva aftursøgn	síða	31
Sláa upp í orðabók	síða	32
Benda sagnorð	síða	32
Skrínið	síða	33–36
Fyrisøgn	síða	33
Uppgávur til fyrisøgnina	síða	33–34
Villiniborg	síða	34

Benda sagnorð	síða	35
æ ella a?	síða	36
Krossorðagáta	síða	36
Kenslur	síða	37–38
Skriva setningar	síða	37
Umsøgn, grundliður, komma og punktum	síða	37–38
Vísindaskaldskapur	síða	39–44
Fyrisøgn	síða	39
Uppgávur til fyrisøgnina	síða	39
Lýsingarorð	síða	39–43
Uppgávur til fyrisøgnina	síða	44
Ymisk sløg av vísindasøgum	síða	45–49
Fyrisøgn	síða	45
Bending av lýsingarorðum	síða	45–49
g ella ð?	síða	49
Utopia	síða	50–52
Aftursøgn	síða	50
Miðalvarpingar	síða	51–52
Jules Verne	síða	53–54
i, ið ella ð?	síða	53
Umsøgn, grundliður, komma og punktum	síða	53
Navnorð	síða	53
Sagnorð	síða	54
Lýsingarorð	síða	54
Finna orð og býta tey í orðaflokkar	síða	54
Eyðkenni í vísindasøgum	síða	55–59
Aftursøgn	síða	55
Fyrisøgn	síða	56
Uppgávur til fyrisøgnina	síða	56–57
Fyrisetingar	síða	57–58
Skyldskaparorð	síða	58
Orðaflokkaspæl	síða	59
Skrínið	síða	60–62
Hvør orðaflokkur er hin rætti?	síða	60
Finna navnorð, sagnorð og lýsingarorð	síða	61
Skriva setningar	síða	62
Skyldskaparorð – innsetingaruppgáva	síða	63
Fritíðarítriv	síða	63
Eykauppgáva	síða	63
Sjónleikur	síða	64–65
Aftursøgn	síða	64
Lyklaorð	síða	64
Skriva aftursøgnina	síða	65

Fjald orð	síða	65
Vit spæla leik	síða	66–70
i-umljóð	síða	66–67
Fyrisøgn	síða	68
Uppgávur til fyrisøgnina	síða	68–69
a, æ, i, y, í, ý ella oy? Innsetingaruppgáva	síða	69
Krossorð	síða	70
Hvat verður nýtt á palli?	síða	71–73
Býta navnorð eftir kyni	síða	71
Lýsa lutir	síða	71
Lýsingarorð í miðstigi og hástigi	síða	72
Skriva setningar	síða	72
Villiniborg	síða	73
Hvussu sær eitt handrit út?	síða	74–77
Hjáorð	síða	74–75
Fyrisøgn	síða	75
Uppgávur til fyrisøgnina	síða	75–76
Flokka hjáorð	síða	76–77
Set hjáorð inn. Innsetingaruppgáva	síða	77
Eykauppgáva	síða	77
Vit skriva handrit	síða	78–79
Umsøgn, grundliður og komma	síða	78–79
Stuttir skemtileikir	síða	80–81
Umsøgn, grundliður og ávirki	síða	80
Finn orð úr ávísum orðaflokkum	síða	81
Hoyrispøl	síða	82–83
Samansett orð	síða	82–83
Skrínið	síða	84–87
Fyrisøgn	síða	84
i-umljóð	síða	85
Uppgávur til fyrisøgnina	síða	84–86
Flokka hjáorð	síða	86
ð, ið ella í? Innsetingaruppgáva	síða	87
Umsøgn, grundliður og ávirki	síða	87
Eykauppgávur	síða	88–95
Vegleiðing	síða	96–103

Formæli

EG SKRIVI 8, við undirheitinum: *Skrivligt føroyskt til miðdeild*, er 8. bókin í røðini av rættskrivngar- og mállæruheftum til miðdeild fólkkaskúlans. Mállæruheftini eru ikki ætlað ávísu flokksstigi, men kunnu vegleiðandi nýtast úr 5. flokki (ella seint í 4. flokki) upp í 8. flokk, so sum lærarin heldur vera hóskaði. Eg skrivi 8 er hóskaði at nýta í 7. flokki.

Eg skrivi røðin umfatar 9 hefti. Fyri at koma ígjøgnum øll heftini mugu flokkarnar arbeiða við í minsta lagi tveimum heftum árliga.

Í øllum mállæruheftunum verða mállæruuppgávur, fyrisøgn, uppgáva til fyrisøgn, aftursøgn og ymsar stuttligar uppgávur.

Mállæran í EG SKRIVI 8 byggir á tað, sum næmingarnir hava lært í teimum fyrru bókunum.

Gjøgnum alla bókina havi eg lagt dent á at fáa næmingarnar at skilja tað, teir gera, heldur enn at teir t.d. benda eina ørgrynnu av orðum uttan at hugsa um, hví hesi orð verða bend so ella so.

Í øllum bókunum eru partar, nevndir „Skrínið“. Hesir partar taka saman um tað, ið næmingarnir áður hava arbeiðt við, so til ber at fylgja við, um næmingarnir minnst til tað, sum teir hava lært.

Fyrisagnirnar eru gjørdar sum innskrivingarfyrisagnir á tvinnanda torleikastigum. Men er onkur næmingur, ið er førur fyri at skriva fyrisøgnina sjálvur, ber sjálvandi til, at næmingurin skrivur fyrisøgnina í eitt skrivihefti. Summar fyrisagnir eru so mikið langar, at tær verða ikki skrivaðar í einum. Her veldst um hvønn einstakan lærara, um hann skrivur fyrisøgnina í tveimum, ella um hann heldur loypur okkurt um. *Gjørt verður vart við, at fyrisagnirnar, so sum tær eru ætlaðar at skriva á teimum báðum torleikastigunum, eru lagdar hjá í hesari útgávuni.*

Fyrireikandi uppgávur eru til allar fyrisagnir. Her eigur at verða lagdur stórus dentur á, at næmingarnir stava orðini rætt í sjálvari fyrireikingini.

EG SKRIVI umfatar ta mállæru og rættskriv-

ing, sum eftir leiðbeinandi lesiætlan krevst til miðdeild fólkkaskúlans.

Heftini eru býtt sundur í partar, ið hava somu heiti sum partarnir í teimum trimum „Kom og skriva“- bókunum. Hava næmingarnir arbeiðt við hesum mállæruheftum, sum nú verða givin út, kunnu lærari og næmingar vera vísir í, at næmingarnir t.d. hava lært at finna umsøgn og grundlið, áðrenn teir verða bidnir um tað í „Kom og skriva“- bókunum.

Lat meg leggja dent á, so at eingin misskiljing skal vera, at tað ber væl til hjá øllum næmingum at arbeiða við EG SKRIVI-heftunum, sama um teir brúka oman fyri nevndu bókarøðina ella ikki.

Hóskaði er, at 1 – 2 undirvísingartímar verða nýttir um vikuna, alt eftir hvussu langir partarnir eru, og um fyrisøgn ella aftursøgn er við í partinum. Til ber eisini at lata næmingarnar fyrireika fyrisøgnina heima við hús.

Tær stuttligu uppgávarnar – so sum krossorð, orðagátur, villiniborgir og uppgávur at finna villur – eru eykauppgávur. Nakrar eru beinleiðis knýttar at mállæruni, arbeiðt verður við, aðrar ikki. Til ber tí at siga, at um næmingarnir ikki hava tíð at arbeiða við hesum uppgávum í skúlanum, kunnu teir gera tær lidnar heima við hús. Tó haldi eg, at næmingarnir eiga at sleppa at loysa hesar uppgávur í skúlanum eisini, kanska serliga tí, at hesar uppgávarnar eru øðrvísi enn hinar.

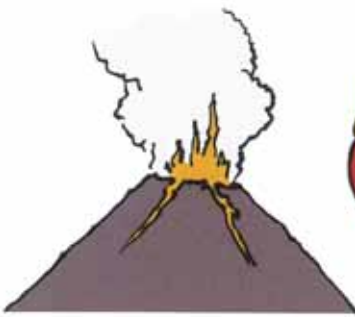
Í hesum heftinum eru nakrar síður við *eykauppgávum*. Ætlanin við hesum síðum er, at næmingar, ið arbeiða skjótt, kunnu halda á at arbeiða á eykasíðunum, tá ið teir eru lidnir við tað, teir skulu gera. Soleiðis slepst kanska undan, at skjótir næmingar sita og bíða eftir hinum. Eykauppgávarnar aftast í bókini eru sostatt ikki ætlaðar øllum næmingunum.

Í innihaldsyvirlitinum ber til at síggja, hvørjum mállæruvni arbeiðt verður við í hvørjum einstøkum parti.

Vegleiðing er skrivað í hvørjum heftinum sær (í hesum heftinum á bls. 96). Í vegleiðingini verður greitt frá, hvussu høvundurin hevur hugsað sær, at arbeiðast kann við teimum ymisku síðunum, hvussu uppgávnar kunnu loysast og í einstøkum førum, hví uppgávnar er júst soleiðis gjørdar og ikki øðrvísi.

Vónandi fara EG SKRIVI-bøkurnar at stuðla og eggja næmingunum at kunna seg væl og virðiliga um tað føroyska málið, her undir føroyska mállæru og rættskriving, so at næmingunum fellur lætt og raðið at orðbera seg á góðum og tíðarbærum føroyskum máli, bæði í talu og skrift.

Høvundurin

Tú fært tveir minuttir til hesa uppgávuna!

Hvat hugsar tú, tá tú hoyrir orðið *eldur*? – Skriva so nógv orð sum gjørligt!

Skriva 6 setningar við orðum, tú júst hevur funnið. Tú kanst eisini nýta onnur orð til at gera setningarnar. Hvør setningur skal hava í minsta lagi fimm orð!

Finns umsøgn og grundlið í setningunum!

Umsøgn er sagnorð í nútíð ella tátíð.

(umsøgn o)

Grundliður er tann, ið fremur umsøgnina.

(grundliður x)

Her eru nakrir lutir, sum hava okkurt við eld at gera. Hygg at lutunum í tveir minuttir og royn at minnst teir. Far so á næstu síðu og skriva teir lutirnar, tú minnst!

Tú fært triggjar minuttir til uppgávuna!

Skriva tað, tú minnist at hava sæð frammanfyri!

Les aftursøgnina!

Aftursøgn!

Brot úr krimisøguni „Brennivargurin“ eftir Jógvan Isaksen

Hóskvøld var, so eftir nátturðan sótu øll og hugdu at tíðindunum í Degi og Viku.

Rói sat mest sum í egnum tonkum. Royndi at gita sær til, hvat brennivargurin hevði í kvittanum, og so hugsaði hann eitt pinkalítið sindur um Beintu. Um tey næstan svørtu eyguni og tað stóra myrka hárið, men allarmest um, hvussu teir skuldu spyrja hana, um hon vildi vera við. Ikki tí, Kári skuldi nokk finna upp á ráð, júst smæðin var hann ikki, tá ið tað snúði seg um gentur.

Rói raknaði við, tá ið upplesarin, ein rúgvismikil gøtumaður, fór at siga frá einum eldsbruna við Albert Hall á Argjum. Ein bingja hjá Postverkinum var brend, men tað hevði ikki verið annað enn drasl í henni, so skaðin var ikki so stórus.

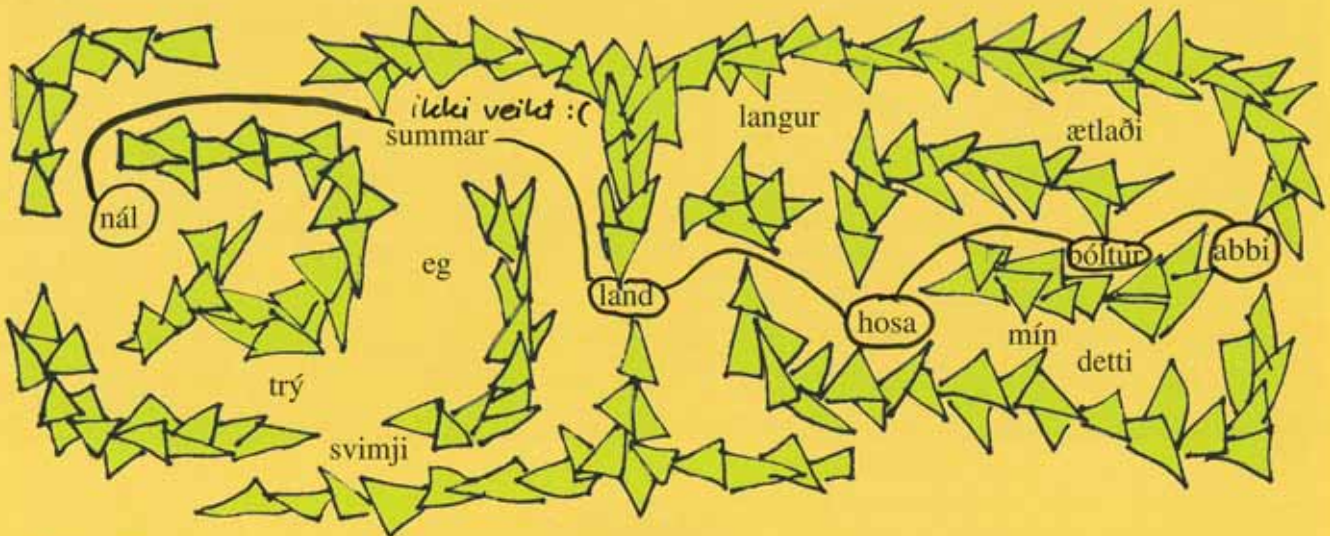
Tað, sum sambært tíðindamanninum órógvaði lögregluna, var, at nýggir eldar vóru hvørja viku, og teir fryktaðu fyri, at fyrr ella seinni fór rættiligur skaði at standast av hesum. Tíðindamaðurin hevði at enda eina stutta samrøðu við ein politist, sum segði, at teir ikki høvdu hómíngina av, hvør grundin til eldarnar var.

Eitt andarhald helt Rói seg síggja á politistinum, at hann segði ikki rættiliga satt, men so var hann aftur almennur og álvarsamur og bað fólk um at vera varin.

Skrínið

Finna veg í gjøgnum villiniborgina. Tú kanst bert fara hagar, ið tú møtir navnorðum!

Frágreiðing:

Veikt bend navnorð enda við sjálvljóði í øllum føllum í eintali.
Øll hini eru sterkt bend navnorð.

Bend navnorðini, tú møtti, í talvuna. Tey skulu bendast í øllum føllum óbundin og bundin í eintali og fleirtali!

Sterkt bend navnorð!

eintal	kallkyn		kvennkyn		hvørkikyn	
	óbundið	bundið	óbundið	bundið	óbundið	bundið
hvørfall	bóltur	bólturin	nál	nálin	land	landið
hvønnfall	bólt	bóltin	nál	nálin	land	landið
hvørjumf	bólta	bóltunum	nál	nálini	landi	landinum
hvørsfall	bólts	bóltsins	nálar	nálarinnar	lands	landsins
fleirtal						
hvørfall	bóltar	bóltarnir	nálar	nálarinnar	land	landini
hvønnfall	bóltar	bóltarnar	nálar	nálarinnar	land	landini
hvørjumf	bóltum	bóltunum	nálum	nálunum	landum	landunum
hvørsfall	bólta	bóltanna	nála	nálanna	landa	landanna

OBS!

Veikt bend navnorð!

bæði hvorkikynsorðini
eru sterkt bend!
↙ feilur í!

eintal	kallkyn		kvennkyn		hvorkikyn	
	óbundið	bundið	óbundið	bundið	óbundið	bundið
hvørfall	abbi	abbin	hosa	hosan		
hvønnfall	abba	abban	hosu	hosuna		
hvørjumf	abba	abbanum	hosu	hosuni		
hvørsfall	abba	abbans	hosu	hosunnar		
fleirtal						
hvørfall	abbar	abbarnir	hosur	hosurnar		
hvønnfall	abbar	abbarnar	hosur	hosurnar		
hvørjumf	abbum	abbunum	hosum	hosunum		
hvørsfall	abba	abbanna	hosa	hosanna		

Fyrisøgn

- Hanna er á veg aftur til Føroya. Hetta hevur verið ein góður túrus. 1
 Tað var torført at siga øllum vinfólkunum úr Aalborg farvæl, serliga 2
 Lenu sum hon búði hjá, og Kristiani sum hon var vorðin væl við. 3
 Skipið var seinkað nakað, tí veðrið á veg niður ikki hevði verið av tí 4
 besta. Hanna tosaði við pápa sín, beint áðrenn hon fór umborð, og 5
 hann segði, at veðrið upp fór at verða nøkunlunda. Hann segði eisini, 6
 at flestu foreldrini komu til Havnar eftir børnunum við bili, so tað fór 7
 helst ikki at verða neyðugt við bussi. 8
 Hanna ætlar sær inn í handilin. Hon má keypa góðgæti við sær 9
 heim. Góðgætið umborð er eitt sindur bíligari enn í Føroyum og eisini 10
 eitt sindur øðrvísi. 11
 Hanna hevur eisini keypt tinganest í Danmark. Til beiggja sín, Ólav, 12
 hevur hon keypt eina fløsku við einum skipi í. Hon hevur undrast 13
 á, hvussu skipið er sloppið inn í fløskuna, men tað veit Ólavur helst. 14
 Til systur sína, Døgg, hevur hon keypt eitt hálsprýði. Hon veit, at 15
 Døgg hevur ynskt sær júst hetta hálsprýðið. Til mammuna og pápan 16
 hevur hon keypt eitt veggjateppi. Hetta veggjateppið er nakað serligt, 17
 tí omma Lenu hevur vovið tað. Hanna vónar, at øll gleðast um 18
 tað, sum hon hevur við til teirra. 19

Finn sernøvnini í fyrisøgnini!

Hanna	Kristiani	Danmark
Aalborg	Havnar	Ólavur
Lenu	Føroyum	Døgg

Í fyrisøgnini eru nøkur navnorð í hvørkikyni, sum standa bæði óbundin og bundin! – Finn tey og skriva tey á reglurnar niðanfyri!

Óbundin hvørkikynsorð

á reglu 9 gøðgæti
á reglu 12 tinganest
á reglu 13 skipi
á reglu 15 hálsprýði
á reglu 17 veggjateppi

Bundin hvørkikynsorð

á reglu 4 Skipið
á reglu 6 veðrið
á reglu 10 Gøðgætið
á reglu 14 skipið
á reglu 16 hálsprýðið
á reglu 17 veggjateppið

Set kassaorðini rætt inn á tómu reglurnar!

<u>gøðgæti</u>	<u>beiggja</u>	<u>veggjateppi</u>	<u>hálsprýðið</u>	<u>øðrvísi</u>
<u>hálsprýði</u>	<u>skipi</u>	<u>gøðgætið</u>	<u>veggjateppið</u>	<u>skipið</u>

Hon má eisini keypa gøðgæti við sær heim. Gøðgætið umborð er eitt sindur bfligari enn í Føroyum og eitt sindur øðrvísi. Til beiggja sín, Ólav, hevur hon keypt eina fløsku við einum skipi í. Hon hevur undrast á, hvussu skipið er sloppið inn í fløskuna, men tað veit Ólavur helst. Til systur sína, Døgg, hevur hon keypt eitt hálsprýði. Hon veit, at Døgg hevur ynskt sær júst hetta hálsprýðið. Til mammuna og pápan hevur hon keypt eitt veggjateppi. Hetta veggjateppið er nakað serligt, tí omma Lenu hevur vovið tað.

Í fyrisøgnini eru eisini onnur navnorð.

Finn navnorðini í kallkyni, sum standa á reglu 1, 5, 8, 9 og 12!

Minst til, at tey kunnu standa í øllum føllum, bæði óbundin og bundin!

túrur pápa bussu
handilin beiggja

Hvussu eita somu orð í hvørfalli?

túrur pápi bussur
handilin beiggi

Finn navnorðini í kvennkyni, sum standa á reglu 13, 15, 16 og 18!

fløsku systur mammuna omma

Hvussu eita somu navnorð í hvørfalli?

fløska systir mamman omma

Verður orðið skrivað við ð ella g? Set ring um tað rætta!

	ð	g	skriva orðið/orðini
gó <u>ð</u> ur	⊙	k	gøður
serli <u>g</u> a	u	⊙	serliga
vor <u>ð</u> in	⊙	e	vorðin
var seinka <u>ð</u>	⊙	s	var seinkað
ve <u>g</u>	l	⊙	veg
ve <u>ð</u> rið	⊙	r	veðrið
se <u>g</u> ði	r	⊙	segði
ni <u>ð</u> ur	⊙	t	niður
ney <u>ð</u> ugt	s	⊙	neyðugt
bíli <u>g</u> ari	a	⊙	bíligari
hevur veri <u>ð</u>	⊙	t	hevur verið
tosa <u>ð</u> i	⊙	e	tosaði
umbor <u>ð</u>	l	s	umborð
serli <u>g</u> t	e	⊙	serligt
ø <u>ð</u> rvísi	⊙	u	øðrvísi
hevur vovi <u>ð</u>	⊙	r	hevur vovið

Set bókstavirnar rætt saman, har tú setti ring um ð og g, so fært tú tvey bundin hvørkikynsorð!

ð: hálspgðið g: veðrið

Finn orð í fyrisøgnini, sum merkja tað øvugta, og skriva tey tvær ferðir!

ringur	<u>gøður</u>	<u>gøður</u>	(1)
lætt	<u>torført</u>	<u>torført</u>	(2)
ringasta	<u>besta</u>	<u>besta</u>	(5)
aftaná	<u>ãðrenn</u>	<u>ãðrenn</u>	(5)
dýrari	<u>bíligari</u>	<u>bíligari</u>	(10)
syrgja	<u>gleðast</u>	<u>gleðast</u>	(18)

Finn orð í fyrisøgnini, sum merkja tað sama sum hesi, og skriva tey tvær ferðir!

frálíkur	<u>gøður</u>	<u>gøður</u>	(1)
ringt	<u>torført</u>	<u>torført</u>	(2)
prátaði	<u>tosaði</u>	<u>tosaði</u>	(5)
á eini leið	<u>nøku(n)lunda</u>	<u>nøku(n)lunda</u>	(6)
søtmeti	<u>gøðgæti</u>	<u>gøðgæti</u>	(9)
gávur	<u>tinganest</u>	<u>tinganest</u>	(12)

Uppgáva til Heimsatlas

Finn støðini í Heimsatlasinum og skriva tey í krossorðagátuna!

1. Land	33 B 2	2. Land	24 F 6
3. Land	43 P 6	4. Oyggjaland	25 HJ 6
5. Á	33 B 1	6. Á	33 B 1
7. Pollur	20 F 3	8. Land	53 J 6

	¹ S	V	⁵ E	i	S	
² N			M			⁴ Á
O			S			L
⁶ R	T	N		⁸ U	S	A
E			⁷ H			N
G			ø			D
	³ J	A	P	A	N	

Skemtisøgur

Frágreiðing!

Sagnorð siga frá eini rørslu ella hending.

Sagnorð kunnu henda í lötuni og standa tá í *núttíð*, ella tey kunnu vera hend langt síðan ella fyri einum tíma síðan og standa tá í *táttíð*.

Tá ið tú setur *-at* framman fyri sagnorðið, fært tú *navnháttin*, sum endar við *-a*.

Dømi: at ganga	gongur	gekk
at dansa	dansar	dansaði

Fyrisøgn

7. flokkur í Vági <u>skuldi</u> hava floksveitslu. Høgnar var í nevndini, sum	1
<u>hevði</u> uppgávuna at skipa fyri. Høgnar hevði aldri fyrr verið í slíkari	2
nevnd, so hann visti ikki rættiliga, hvar tey skuldu byrja.	3
Anna, sum eisini sat í nevndini, helt, at flokkurin átti at verða býttur	4
í bólkar. Hvør bólkur skuldi so fáa onkra uppgávu at taka sær av.	5
Høgnar var samdur í hesum, so Anna býtti flokkin í tríggjar bólkar.	6
Høgnar ansaði eftir, at bæði gentur og dreingir vóru í øllum bólkunum.	7
Hann ringdi so til ein úr hvørjum bólki og spurdi, um hesin kundi	8
vera formaður í bólkinum. Øll svaraðu játtandi.	9
Høgnar royndi so at finna útav, hvat hvør bólkur skuldi gera. Ein	10
bólkur mátti taka sær av matgerðini, ein annan setti hann til at taka	11
sær av skemtinum, og tann triðja vildi hann hava at taka sær av sangi	12
og tónleikinum.	13
Høgnar stúrði eitt sindur fyri tiltakinum, men vónaði, at alt fór at rigga.	14

Í fyrisøgnini eru trí sernøvn. – Hvørji?

Vági Høgnar Anna

Fyrisøgnin er skrivað í *táttíð*, men aftan á at tit hava arbeitt tykkum ígjøgnum uppgávnar, er best, at tit skriva fyrisøgnina í *núttíð*!

Frágreiðing:

Í fyrisøgnini eru 20 ymisk sagnorð, sum standa í tátíð 3. persóni eintali. Tað er, at hann/hon ella tað fremur sagnorðið. Í fyrisøgnini er tað Høgnar, Anna, flokkurin ella bólkurin, sum fremur sagnorðið. Sagnorð eru í øllum setningum, og sagnorðið í nútíð ella tátíð er altíð umsøgn í setninginum. Til ber at hava fleiri sagnorð í sama setningi!

Set striku undir tey 21 sagnorðini í fyrisøgnini, sum standa í *tátíð eintali* og skriva tey niðanfyri!
2 standa á 1. reglu, 1 á 2. reglu, 1 á 3. reglu, 3 á 4. reglu, 1 á 5. reglu, 2 á 6. reglu, 1 á 7. reglu, 3 á 8. reglu, 2 á 10. reglu, 2 á 11. reglu, 1 á 12. reglu og 2 á 14. reglu.

Sagnorð, sum enda við *-ti*: visti, átti, býtti, mátti, setti

Sagnorð, sum enda við *-di*: skuldi, ringdi, spurdi, kundi, royndi, vildi, stúrði

Sagnorð, sum enda við *-ði*: hevði

Sagnorð, sum enda við *-aði*: ansaði, vónaði

Sagnorð við *ongari ending*: var, sat, helt

Frágreiðing:

Sagnorð, sum enda við *-ti* ella *-di*, enda vanliga við *-ir* í nútíð.

Dømi: at læra lærir lærði
 at býta býtir býtti

Undantak eru sagnorð, sum hava ljóðskifti í stovninum frá navnhátti til tátíð:

Dømi: at telja telur taldi

Sagnorð, sum *ongar ending* hava, enda vanliga við *-ur* í nútíð!

Dømi: at renna rennur rann
 at ganga gongur gekk

Sagnorð, sum enda við *-aði* í tátíð, enda við *-ar* í nútíð!

Bend sagnorðini úr fyrisøgnini í navnhátti, nútíð og tátíð 3. persóni!
Ikki benda sama orð fleiri ferðir.

navnháttur	nútíð	tátíð
at vita	hann veit	hann visti
at eiga	— eigur	— átti
at bjta	— býttir	— býtti
at mega	— má	— mátti
at seta	— setir	— setti
at skula	— skal	— skuldi
at ringja	— ringir	— ringdi
at spyrja	— opyr	— spurdi
at kunna	— kann	— kundi
at royna	— roynir	— royndi
at vilja	— vil	— vildi
at stúra	— stúrir	— stúrdi
at hava	— hevur	— hevði
at ansa	— ansar	— ansaði
at vóna	— vónar	— vónaði
at vera	— er	— var
at sita	— situr	— sat
at halda	— heldur	— helt

Set sagnorðið í klombrunum á tómu regluna. Tað skal standa í tátíð!

Høgnar ætlaði (ætla) sær á skúlaveitslu. Hann keypti (keypa) sær nýggj klæði til veitsluna. Honum dámdi (dáma) væl at vera væl flatin. Mamman bað (biðja) hann ikki verða so seinan aftur. Høgnar tímdi (tíma) væl at fara í veitslu, men hann biðaði (biða) eftir Onnu. Hon gjörði (gera) so seint av. Hon vaskaði (vaska) sær, fónaði (fóna) sær og greiddi (greiða) sær, og tað tók (taka) langa tíð. Høgnar orkaði (orka) ikki at biða. Hann stóð (standa) og hoppaði (hoppa) uttanfyri. Hann var (vera) so kaldur. Endiliga kom (koma) Anna, og tey fóru (fara).

Set nú aftur sagnorðið í klombrunum á tómu regluna, men nú skal søgan vera í nútíð!

Høgnar ætla (ætla) sær á skúlaveitslu. Hann keypir (keypa) sær nýggj klæði til veitsluna. Honum dámar (dáma) væl at vera væl ílatin. Mamman biður (biðja) hann ikki verða so seinan aftur. Høgnar tímir (tíma) væl at fara í veitslu, men hann biðar (biða) eftir Onnu. Hon ger (gera) so seint av. Hon vaskar (vaska) sær, fønar (føna) sær og greiðir (greiða) sær, og tað telur (taka) langa tíð. Høgnar orkar (orka) ikki at biða. Hann stendur (standa) og hóppar (hoppa) uttanfyri. Hann er (vera) so kaldur. Endiliga kemur (koma) Anna, og tey fara (fara).

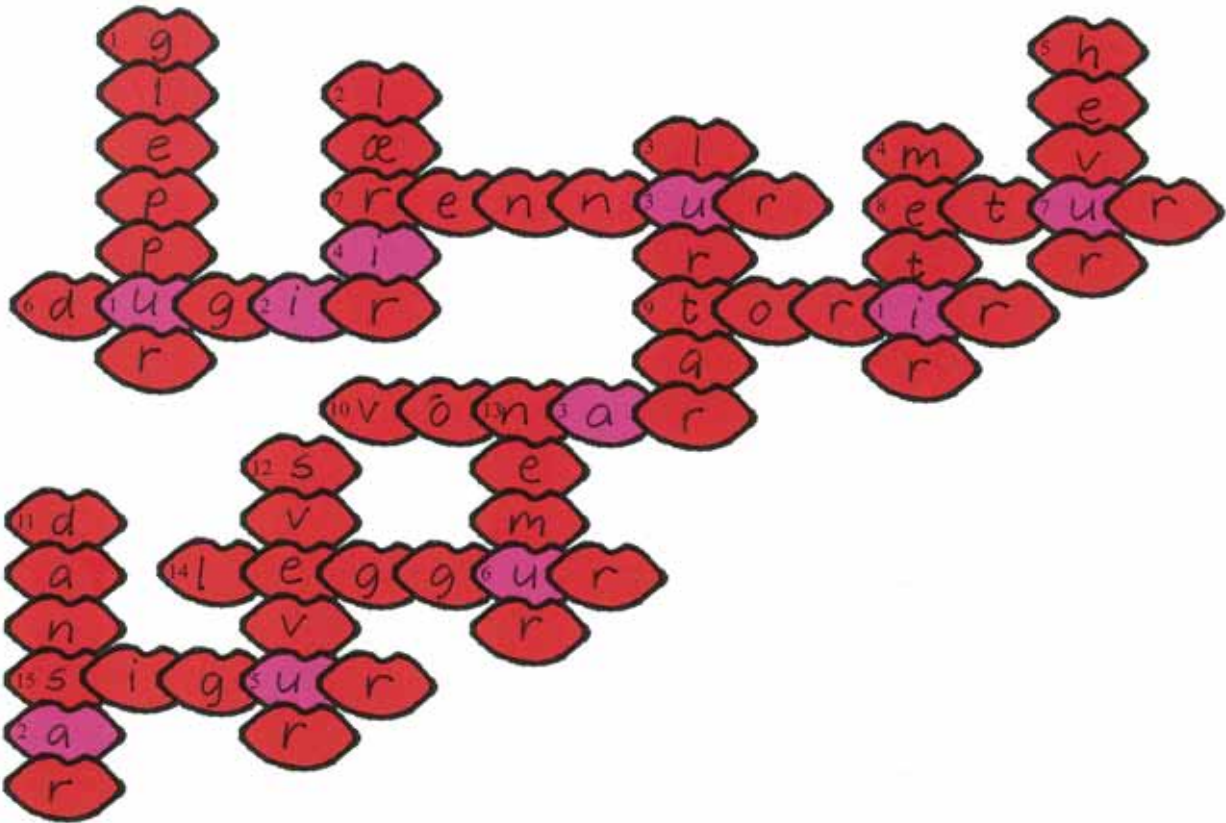
Hevur sagnorðið nútíðarendingina *-ir*, *-ur* ella *-ar*? – Set x við tað rætta!

	-ir	-ur	-ar
Dug <u>ir</u> tú at spæla orgul?	☒	☐	☐
Slepp <u>ur</u> tú út?	☐	☒	☐
Hann slepp <u>ir</u> hundinum.	☒	☐	☐
Hanus rópar <u>ar</u> á Tummas.	☐	☐	☒
Pætur ansar <u>ar</u> eftir systur síni.	☐	☐	☒
Tím <u>ir</u> tú út?	☒	☐	☐
Kemur <u>ur</u> tú við?	☐	☒	☐
Hann lær <u>ir</u> meg at spæla klaver.	☒	☐	☐
Hvussu liv <u>ir</u> abbi tín?	☒	☐	☐
Omma et <u>ur</u> fisk til døgurða.	☐	☒	☐
Maria gongur <u>ur</u> eint túr.	☐	☒	☐
Jóhan drekkur <u>ur</u> mjólk.	☐	☒	☐
Høgnar spælir <u>ir</u> fótbólt.	☒	☐	☐
Mamma biðar <u>ar</u> eftir abba.	☐	☐	☒
Systir dansar <u>ar</u> við Óla	☐	☐	☒
Pápi gevur <u>ur</u> mær ein bita.	☐	☒	☐
Janus fangar <u>ar</u> ærina.	☐	☐	☒

Set saman bókstavirnar, har tú setti x við ir, ur og ar, og tú fært 3 sagnorð!

-ir: spælir -ur: svevur -ar: aktar

Set sagnorðini niðanfyrri í krossgátuna. Tey skulu standa í 3. persóni í nútíð!

Tú skalt nýta tøluni í reyðu puntunum!

1. gleppa	2. læra	3. lurta	4. meta
5. hava	6. duga	7. renna	8. eta
9. tora	10. vóna	11. dansa	12. sova
13. nema	14. leggja	15. siga	

Legg tøluni saman, har tú hefur skrivað *-u* í ljósareyðu puntarnar! Hevur tú loyst uppgávuna rætt, t.e., at sagnorðið endar við *-ur*, verður talið 22!

Legg tøluni saman, har tú hefur skrivað *-i* í ljósareyðu puntarnar! Hevur tú loyst uppgávuna rætt, t.e., at sagnorðið endar við *-ir*, verður talið 7!

Legg tøluni saman, har tú hefur sett *-a* í ljósareyðu puntarnar. Hevur tú loyst uppgávuna rætt, t.e., at sagnorðið endar við *-ar*, verður talið 5!

Stuttar skemtisøgur

Frágreiðing:

Umsøgn er sagnorð, sum stendur í nútíð, tátíð ella tátíðar lýsingarhátti. Allir fullfíggaðir setningar hava umsøgn. Ein setningur kann eisini hava nógvar umsagnir.

Dømi: Høgnar *skrivar*

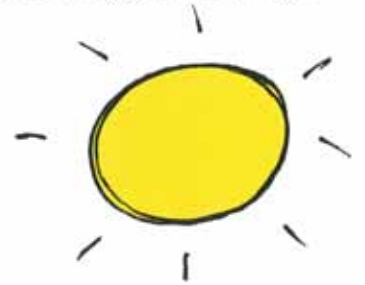
Setningurin hevur eina umsøgn, *skrivar*!

Høgnar *situr* og *skrivar*

Setningurin hevur tvær umsagnir, *situr* og *skrivar*!

Grundliðurin er tann, sum fremur umsøgnina – her: Høgnar!

Vit seta *o* undir umsøgnina og *x* undir grundliðin!

Tveir milliðningar tosaðu saman:
„Eg eri so bangin fyri pengunum, at eg havi pungin undir koddanum, tá ið eg *sovi*.“
„Tað kann eg ikki. Eg sovni ikki, tá ið tað er so høgt undir høvðinum!“
svaraði hin.

„Eg mátti gevast at spæla av heilsuávum.“
„Hvat meinar tú við?“
„Grannarnir *lovaðu* at drepa meg, um eg ikki gavst.“

Tveir menn standa og tosa saman.
Annar *hevur* verið í Los Angeles og ferðast og varð álopin av ránsmonnum:
„Hann *helt* byrsuni beint ímóti mær!“
„*Skeyt* hann?“
„Tað fekk hann ikki. Eg *helt* fingurin fyri byrsumúlan!“

„Eg droymi um at gerast milliðningur, júst sum pápi mín!“
„Eg *visti* ikki, at pápi tín var milliðningur.“
„Nei, tað er hann ikki, men hann *droymir* um tað.“

Finn umsøgn og grundlið í skemtisøgnum!

Frágreiðing:

Komma verður sett ímillum tveir setningar. – Tú hevur tveir setningar, tá ið tú fyrst hevur umsøgn og grundlið, sum hoyra saman, og so eina aðra umsøgn við einum øðrum grundliði!

Dømi: Høgnar skrivur, og Anna syngur!

Skrivar er umsøgn og Høgnar grundliður, og syngur er umsøgn og Anna grundliður! – Komma skal tí verða millum hesar báðar setningarnar.

Vit seta vanliga komma framman fyri:

men

tá ið, meðan, áðrenn, fyrr enn

sum – tá ið vit kunnu seta *ið* ístaðin

ið – tá ið vit kunnu seta *sum* ístaðin

at – tá sagnorð ikki kemur beint aftaná

tí at, tí

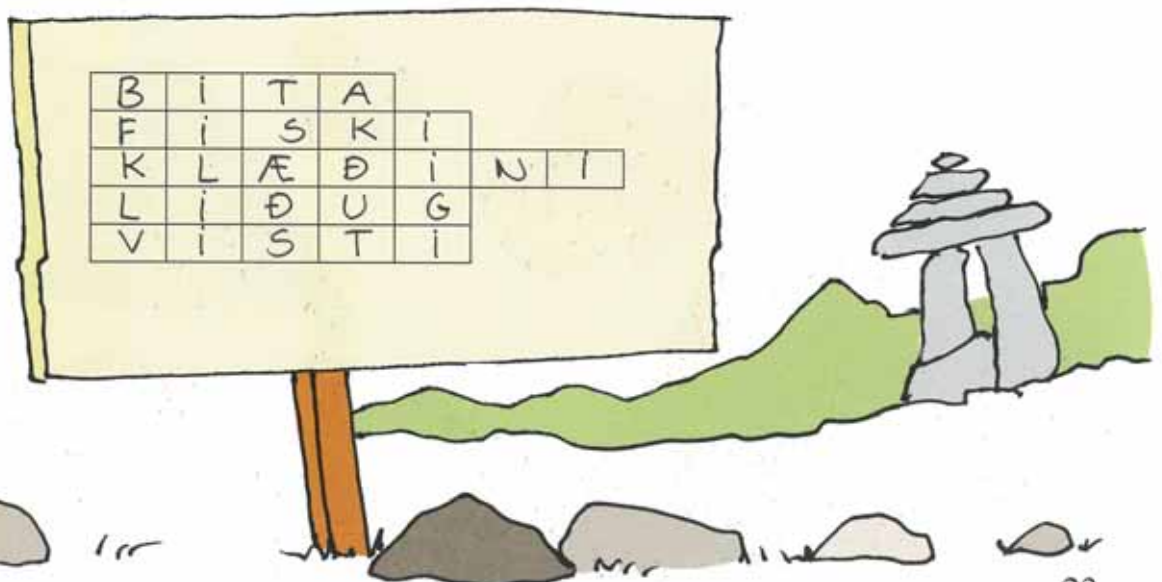
so at, so

um, nær, hví, hvar, hvør, hvussu o.s.fr.

Finnd umsøgn og grundlið í hesum pettinum og set komma!

Anna fór í brúsu. Høgnar vaskaði sær bæði væl og leingi. Tá ið hún var liðug, turkaði hún sær væl og greiddi tað myrka, langa hárið. Høgnar læt seg í nýggju klæðini, og so bustaði hún tenn. Úti í køkinum stóð mamman og gjørdi døgurða. Tað luktaði so væl av røstum fiski, at Anna heyði hug at fáa sær ein bita, men hún visti, at hún fekk at eta í skúlanum.

Set orðið framman fyri komma inn í talvuna eftir bókstavarað!

Frágreiðing:

Í Orðaskyni og øðrum orðabókum standa sagnorðini í navnhátti. Skalt tú t.d. sláa orðið *segði* upp í orðabókini, mást tú leita undir *siga*, sum er navnháttur av orðinum!

Í stuttu skemtisøgunum á bls. 22 eru nøkur sagnorð skrivað við skákskrift. Slá tey upp í Orðaskyni og finn orðið, sum kemur aftaná!

skákskrivaða orðið:

sovi
svaraði
lovaðu
hevur
helt
skeyt
visti
droymir

navnhátturin:

at sova
at svara
at lova
at hava
at halda
at skjóta
at vita
at droyma

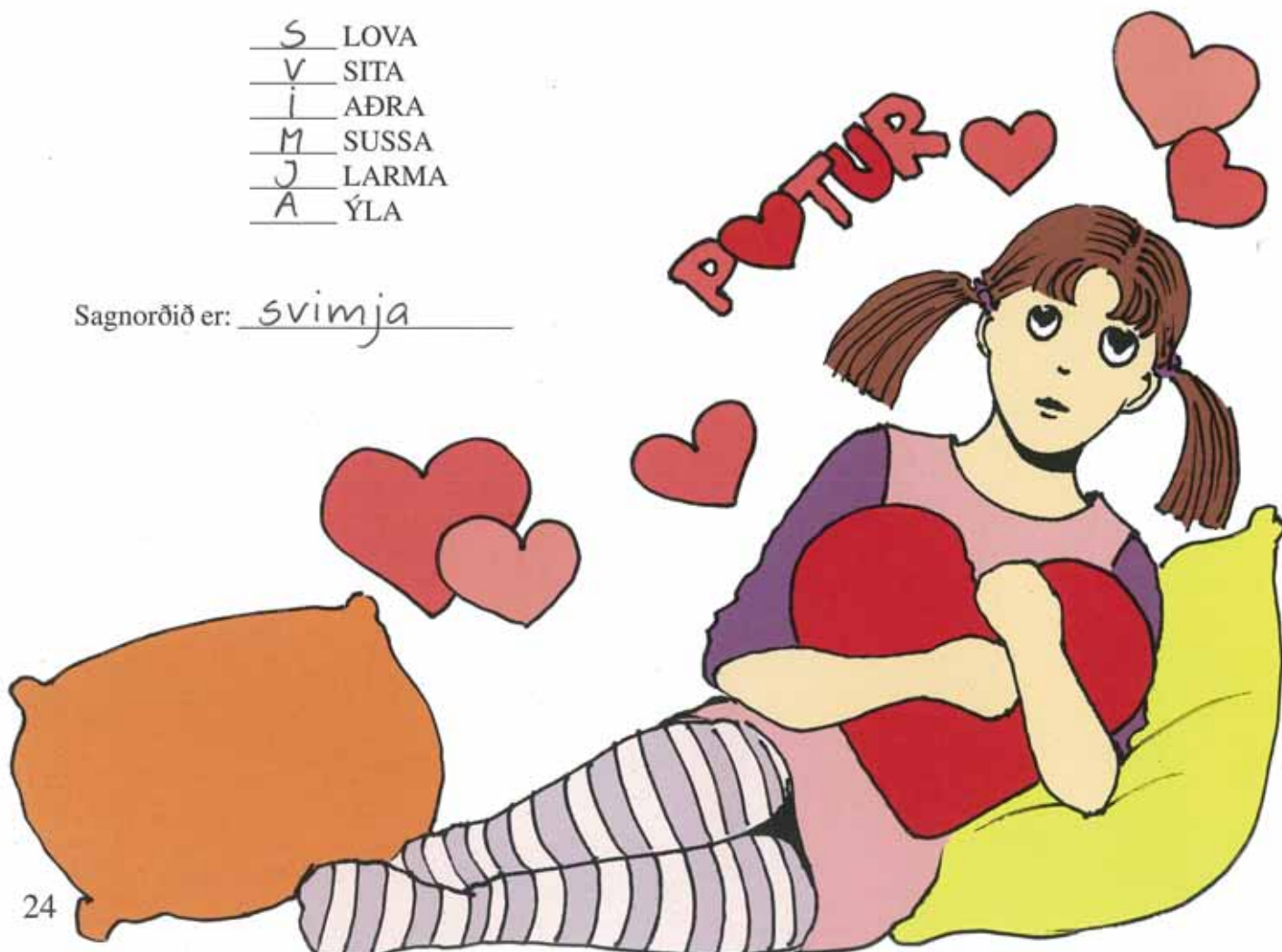
orðið eftir hetta:

sovna
svartkjaftur
loyniligur
harbotnur
halgidagur
skjötur
viti
drukna

Broyt fyrsta bókstav í orðinum, so tú fært eitt sagnorð! Set broyttu bókstavirnar saman, so fært tú eitt nýtt sagnorð!

S LOVA
V SITA
I AÐRA
M SUSSA
J LARMA
A ÝLA

Sagnorðið er: svimja

Vit skriva skemtisøgu

Frágreiðing:

Sagnorð bendast í tíðum, tali, persónum og hættum!

Sagnorðið kann m.a. standa í fimm høvuðshættum:

- navnhátti
- søguhátti, sum er mest nýtti, tí sagnorðið verður bent í nútíð og tátíð
- boðshátti
- tátíðar lýsingarhátti
- hugshátti

Boðsháttur verður brúktur, tá ið boð verða givin!

Dømi: *lat* hurðina aftur!

rætt mær bókina!

Boðsháttur í fleirtali endar altíð við *-ið*!

Dømi: *latið* hurðina aftur!

rættið mær bókina!

Flokkurin hjá Høgnari skal m.a. hava fruktsalat at eta á veitsluni!

Her eru uppskrift og mannagongd!

FRUKTSALAT

- 5 appilsinir
- 5 súrepli
- 5 perur
- 3 bananir
- 2 bl av blandaðari frukt
- 1 sjokulátpláta
- 2 pk av róma

MANNAGONGD

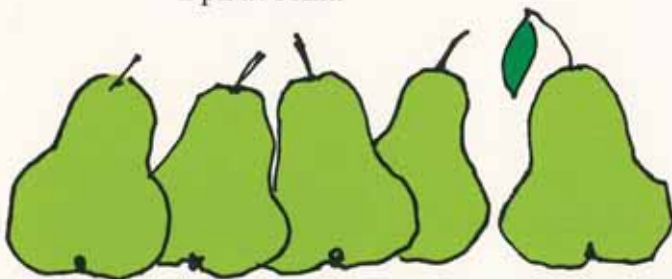
- Flys fruktirnar
- Sker fruktirnar í bitar
- Stoyt saftina av blandaðu fruktini
- Legg blandaðu fruktina í eina sýlu
- Lat hana standa eina løtu
- Koyr alla fruktina í eitt flát
- Sker sjokulátuna í bitar
- Koyr sjokulátuna í flatið
- Píska róman
- Stoyt róman yvir fruktina
- Rør alt saman

Øll sagnorðini í mannagongdini standa í boðshátti eintali!
Broyt mannagongdina, so at alt stendur í fleirtali!

FRUKTSALAT

- 5 appilsinir
- 5 súrepli
- 5 perur
- 3 bananir
- 2 bl av blandaðari frukt
- 1 sjokulátpláta
- 2 pk av róma

MANNAGONGD

- Flysið _____ fruktirnar
- Skerið _____ fruktirnar í bitar
- Stoytið _____ saftina av blandaðu fruktini
- Leggið _____ blandaðu fruktina í eina sýlu
- Latið _____ hana standa eina løtu
- Koyrið _____ alla fruktina í eitt flat
- Skerið _____ sjokulátuna í bitar
- Koyrið _____ sjokulátuna í flat
- Piskið _____ róman
- Stoytið _____ róman yvir fruktina
- Rørið _____ alt saman

Anna og Høgnar skulu geva bólkunum boð um, hvat ið tey skulu gera í sambandi við veitsluna! – Hjálp ið teimum at skriva boðini á seðilin. Tey skulu standa í boðshátti fleirtali! Á trimum teimum seinastu reglunum kanst tú finna upp á okkurt!

Bólkur 1: Janus, Ólavur, Kára,
Rúna

- Keypið _____ borðprýði
- Setið _____ á borðið
- Gerðið _____ skemtisøgur
- Flavið _____ mótaframsýning

Bólkur 2: Anna, Pætur, Durita,
Sonni

- Savnið _____ sangir
- Finnið _____ tónleik
- Lærið _____ kvæði
- Venjið _____ spøl

Bólkur 3: Sámal, Lív, Sára
Magnus

Venjið _____ sjónleik
 Gerið _____ borðkort
 Kókið _____ matin
 Blandið _____ saft

Í kassanum er eitt sagnorð til hvønn næmingin í 7. flokki í Vági. Navnið á næminginum krossar sagnorðið, sum stendur í navnhátti.

Næmingarnir skulu so skriva stutta skemtisøgu, har sum teirra sagnorð kemur fyri!

Hvat sagnorð fær hvør næmingur?

– Skriva á næstu síðu!

J	U	T	S	D	I	R	T	A	L	K	N	B	Y	F	D	A
E	Ó	A	H	U	A	N	N	A	V	B	K	Ø	L	Í	V	S
R	R	F	A	R	A	E	M	A	G	N	U	S	Í	H	K	S
I	E	T	O	I	G	M	A	S	T	Y	A	A	M	A	T	A
S	H	S	D	T	T	A	P	Æ	T	U	R	A	A	S	G	R
T	G	R	E	A	J	Y	K	A	O	R	Ó	S	A	E	T	A
R	A	E	T	L	A	R	M	A	S	O	T	A	L	O	P	R
Y	E	V	T	K	N	U	S	R	A	L	K	M	S	T	R	P
R	Ú	N	A	A	U	K	O	R	E	K	Y	A	A	L	U	I
U	R	T	Y	R	S	S	V	I	L	T	S	L	E	R	K	O
L	L	E	S	A	Ó	L	A	V	U	R	S	O	N	N	I	B
K	A	D	E	R	S	O	G	E	I	K	A	T	A	Y	U	S

Tættir

Frágreiðing:

Sagnorð kunnu eisini standa í nútíðar lýsingarhátti.

Sagnorð í nútíðar lýsingarhátti enda við -andi!

Dømi: gentan kemur rennandi.
báturin fer siglandi út eftir fjørðinum.

Les brotið og set striku undir øll sagnorðini, sum standa í nútíðar lýsingarhátti!

Tá ið Pætur og Anna hava sett seg niður í skúlanum, hoyra tey onkran koma gangandi eftir gongini, ikki stillisliga, men rópandi og flennandi.

Tey fara út at hyggja, hvat er á vási, og síggja, at nøkur úr teirra flokki koma koyrandi við eini hjólbøru, og í hjólbøruni situr ein smilandi klovnur. Aftan á tí undarliga fylginum koma nøkur smærri børn rennandi.

Pætur biður tey vera meira tigandi. Tey fara øll inn í skúlastovuna, og Ólavur, sum spælir klovnur, sigur læandi frá, at hesin klovnurin skal vera frásøgumaður í veitsluni.

Bend sagnorðini, tú setti striku undir, í talvuna!

navnháttur	eintal		fleirtal		fleirtal	
	nútíð	tátíð	tátíð	nútíðar lýs.	tátíðar lýs.	boðsháttur
at ganga	gongur	gekk	gingu	gangandi	gingið	gangið
at rópa	rópar	rópti	róptu	rópandi	rópt	rópið
at flenna	flennir	flenti	flentu	flennandi	flent	flennið
at koyra	koyrir	koyrði	koyrdu	koyrandi	koyrt	koyrið
at smíla	smílin	smílti	smíltu	smilandi	smílt	smílið
at renna	rennur	rann	runnu	rennandi	runnið	rennið
at tígja	tegir	tagði	tagdu	tigandi	tagt	tigið
at læa	lær	læði	læðu	læandi	læið	læið

Skriva 6 setningar um myndina. Tú skalt brúka seks ymisk sagnorð, sum øll skulu standa í nútíðar lýsingarhátti! Hvør setningur skal hava minst 5 orð!

Les aftursøgnina!

Aftursøgn

Føroyingar hava í øldir yrkt tættir. Tað var vanligt, tá ið fólk komu saman, at fara upp á gólv. Serliga stuttligt var, tá onkur hevði fingið tátt. At fáa tátt merkir, at onkur hevur yrkt um eitthvørt láturvert, sum onkrum hevur verið fyri. Oftast var tað, tí at hann hevði borið seg býttisliga at, at hann fekk tátt. Hann varð hildin fyri gjøldur, meðan øll dansaðu og stuttleikaðu sær. Sjálvandi var tað ikki stuttligt hjá honum, ið táttin fekk, at vera uppi í dansinum, men tað var hann ofta noyddur til.

Ein kendur táttayrkjari var Nólsoyar-Páll, ið m.a. yrkti Jákup á Møn um ein ungan mann, sum fór fríggjaraferð og fekk krakk.

Set striku undir orð, sum eru týdningarmikil til at minnast tekstin – tó í mesta lagi 10.
Hetta eru lyklaorðini.

Skriva lyklaorðini!

Les aftursøgnina uppafur!

Skriva so tekstin, so sum tú minnist hann. Tú skalt nýta tíni egnu orð.
Tú mást ikki hyggja í tekstin, men tú kanst nýta lyklaorðini til hjálpar!

Aftursøgn

A decorative border made of alternating pink diamonds and black 'X' marks surrounds a writing area with seven horizontal lines.

Í aftursøgnini eru 5 ymisk sagnorð, sum standa í tátíðar lýsingarhátti. Sagnorð standa í tátíðar lýsingarhátti, tá ið onkur bending av *hava*, *vera* ella *verða* stendur frammanfyri! – Sagnorðið endar tá ofta við *-ð*, *-ið* ella *-að*, men hevur eisini aðrar endingar, *-t*, *-d* ella *-n*!

Set striku undir sagnorðini, sum standa í tátíðar lýsingarhátti í tekstinum!

Tú skalt nú sláa tey sagnorðini, tú setti striku undir í aftursøgnini, upp í Orðaskyni!

sagnorðið í tátíðar lýsingarhátti:

(hevði) fingið

(háva) yrkt

(hevar) verið

(hevði) borið

(vvarð) hildin

Eg skal sláa upp undir:

fáa

yrkja

vera

bera

halda

Slá sagnorðið *bróta* upp í Orðaskyni!

Frágreiðing!

Aftan fyri orðið stendur s. Hetta merkir, at orðið er sagnorð!

Niðri undir orðinum stendur: bróta, brýtur, breyt, brutu, brotið.

Hetta eru bendingarnar: navnháttur, nútíð og tátíð í eintali, tátíð í fleirtali og tátíðar lýsingarháttur!

Slá síðan sagnorðið arbeiða upp í Orðaskyni!

Aftan fyri orðið stendur s, sum er sagnorð, men undir orðinum eru bert trýggjar bendingar: arbeiða, arbeiðir og arbeiðdi.

Hetta eru navnháttur, nútíð og tátíð í eintali.

Í Orðaskyni verða fimm bendingar vístar, tá ið sagnorðið er sterkt bent, og bara trýggjar, tá ið sagnorðið er veikt bent!

Frágreiðing!

Veikt bend sagnorð hava ending í tátíð, -ti, -di, -ði ella -aði

Sterkt bend sagnorð hava onga ending í tátíð

Slá tey sagnorð, tú setti striku undir í aftursøgnini, upp í Orðaskyni, hygg at bendingunum og set tær í talvuna! Bendingarnar hjá veikt benda sagnorðinum, sum ikki stendur í Orðaskyni, skalt tú seta í.

navnháttur	nútíð eintal	tátíð eintal	tátíð fleirtal	tátíðar lýsingarháttur
at yrkja	yrkir	yrkti	yrktu	yrkt
at fáa	fær	fekki	fingu	fingið
at vera	er	var	vóru	verið
at bera	ber	bar	bóru	borið
at halda	heldur	helt	hildu	hildið

Skrínið

Fyrisøgn

7. flokkur í Vági hevur í mong ár kvøðið í skúlanum tey hava lært	1
nógv kvæði og eisini onkrar tættir best dámar teimum Jákup á Møn	2
øll í flokkinum duga táttin uttanat, og tey hava eisini lisið táttin í	3
føroyskum og arbeitt við uppgávum í einum arbeiðshefti, sum hoyrir	4
til	5
sum oftast hevur Lív skipað, tá ið tey hava kvøðið Jákup á Møn og	6
tað skal hon eisini í kvøld tí øll eru samd um at tátturin skal verða	7
við á veitsluni	8
Lív ætlar sær í føroysk klæði hon spyr Rúnu um hon tímir at koma	9
við sær til hús at hjálpa sær at lata seg í tey tí foreldrini eru ikki inni	10
Rúna sigur at hon skal koma tá hon hevur verið við hús og latið seg í	11
flokkurin venur táttin eina løtu børnini duga hann men Lív heldur at	12
tað er best um hon hevur skipað hann einar tvær ferðir nú tí so verður	13
tað lættari í kvøld	14
áðrenn tey fara til hús sigur Høgnar: „Farið nú beinleiðis til hús og	15
skundið tykkum at gera tykkum klár takið øll skúlasongbókina	16
við í kvøld, og latið okkum øll møta upp í góðum lag“	17
tey fara øll skundandi av stað, onkur súkklandi, onnur rennandi, tí	18
klokkan er vorðin nógv, og tey skulu møta aftur um tveir tímar	19

Set punktum í fyrisøgnina og rætta til stóran bókstav eftir punktum!
Finn umsøgn og grundlið frá reglu 6 – 14 og set komma!

Finn tað øvugta av hesum í fyrisøgnini og skriva orðið tvær ferðir!

fá	<u>mong</u>	<u>mong</u>	(1)
eingin	<u>øll</u>	<u>øll</u>	(3)
ósamd	<u>samd</u>	<u>samd</u>	(7)
svarar	<u>spyr</u>	<u>spyr</u>	(9)
torførari	<u>lættari</u>	<u>lættari</u>	(14)
ringum	<u>góðum</u>	<u>góðum</u>	(17)
lítið	<u>nógv</u>	<u>nógv</u>	(19)

Finntey sagnorðini í fyrirsøgnini, sum standa í tátíðar lýsingarhátti! Tey eru 7 í tali og standa á 1., 3., 4., 6. og 11. reglu.

kvøðið lisið → arbeitt → skipað
 verið latið lært

Finntey sagnorðini 11 ymisk sagnorð, sum standa í nútíð eintali! Tey standa á 1., 4., 7., 9., 11., 12. og 19. reglu.

hevur skal spyr hevur
 hoyrir skal tīmir er
 hevur ætlar sigur

Finntey sagnorðini 4 sagnorð, sum standa í boðshátti fleirtal! Tey standa á 15., 16. og 17. reglu

farið skundið takið latið

Finntey sagnorðini 3 sagnorð, sum standa í nútíðar lýsingarhátti! Tey standa á 18. reglu!

skundandi síkklandi rennandi

Frágreiðing:

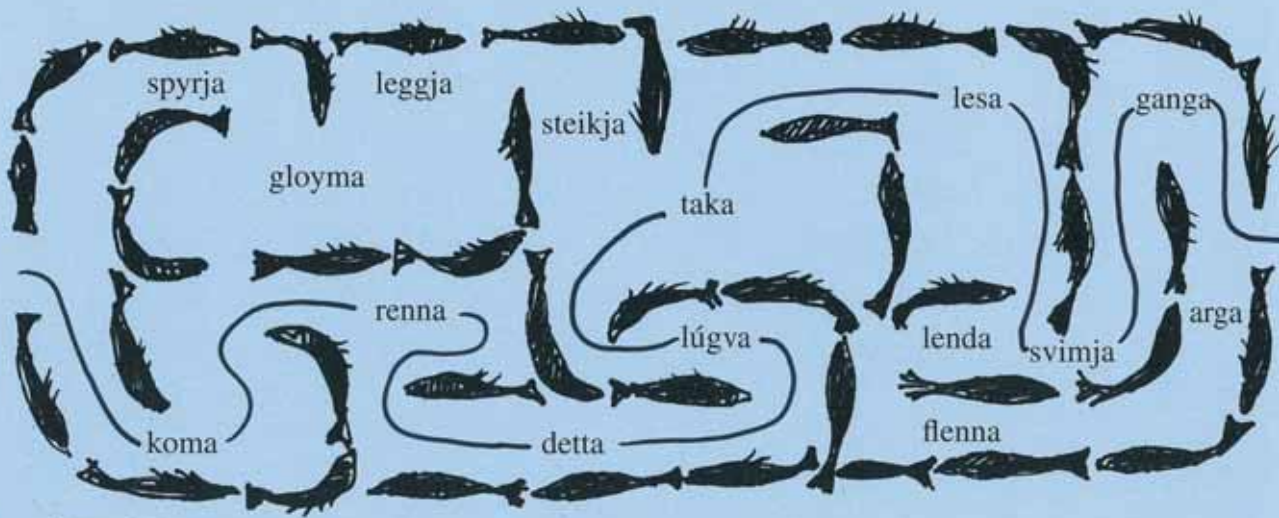
Sagnorð, sum hava onga ending í tátíð, eru sterkt bend!

Dømi: fekk gekk lá rann svam

Sagnorð, sum enda við -ti, -di, -ði og -aði í tátíð eru veikt bend!

Dømi: gjørdi flenti hevði argaði

Finntey veg gjøgnum villiniborgina! – Tú kanst bara fara hagar, tú møtir sterkt bendum sagnorðum!

Hvussu eita orðini, tú møtti í villiniborgini í 3. persóni nútíð og tátíð eintali!

nútíð	tátíð	nútíð	tátíð
1. kemur	kom	2. rennur	rann
3. deitur	datt	4. lýgur	leyg
5. tekur	tøk	6. lesur	las
7. svimur	svam	8. gongur	gekk

Set orðini, tú ikki møtti í villiniborgini, inn í talvuna eftir bókstavarað!

A	⁶ R	G	A			
F	L	E	N	N	² A	
G	L	O	Y	M	⁵ A	
L	E	G	⁴ G	J	A	
L	E	³ N	D	A		
¹ S	P	Y	R	J	A	
S	T	E	⁷ i	K	J	A

Set saman bókstavirnar frá 1 – 7: SANGARI

Bend 6 sagnorð – trý, tú møtti og trý, tú ikki møtti í villiniborgini, í talvuna!

	eir		fleirtal
navnháttur	nútíð 3. pers.	Fleiri valmøguleikar = eingin lausn?	boðsháttur
taka	tekur		takið

Verður orðið skrivað við *a* ella *æ*? – Set ring um tað rætta!

	æ	a	skriva orðið
lært	⓪	a	lært
lata	s	Ⓛ	lata
kvæði	Ⓡ	i	kvæði
tættir	Ⓜ	n	tættir
skali	e	ⓐ	skal
ætla	Ⓤ	s	ætla
farið	s	Ⓝ	farið
sær	Ⓡ	ø	sær
tvær	⓲	s	tvær
takið	l	Ⓣ	takið
fara	i	⓲	fara
lættari	Ⓝ	t	lættari

Set saman bókstavirnar, har tú hevur sett ring um *æ* og *a*:

æ: ormurin a: langi

KROSSORD

2

4

5

3. trilla í 3. pers. í nútíð

	1	B	R	Ø	5	L	A	P	A			
2	T				Y					4	S	
	E		6	D	U	K	U	11	R		T	
	K		U		T			Ø			i	
7	A	N	N	A				10	K	R	O	V
	N					9	S					L
	N		8	D	U	K	K	12	A			A
	A		Y			Å			P			R
		3	T	R	i	L	L	A	R			

6 t

6 n

7 gentunavn

1

8 n

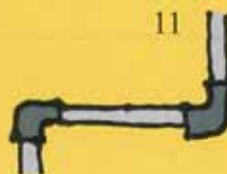
8 t

9

10

11

12

Kenslur

Skriva ein setning til hvørja mynd. Tú skalt í hvørjum setningi nýta í minsta lagi eitt orð, sum lýsir eina kenslu!

Í setninginum skalt tú eisini greiða frá, hví kenslan er, sum hon er!

Dømi: konan er ill við hundin, tí hann ikki aktaði hana

mynd 1: _____

mynd 2: _____

mynd 3: _____

mynd 4: _____

Finn umsøgn og grundlið í setningunum og set komma!

Les tekstin.

Veitslan hjá 7. flokki í Vági var góð. Næmingar og lærarar stuttleikaðu sær
 óført, og maturin var góður. Tað riggaði væl hjá klovninum at skipa fyr, og
 øll flentu nógv. Tá borðhaldið var liðugt, vaskaðu nøkur upp. Áftaná skipaði
 Ljv Jákup á Møn. Tað kláraði hon væl. Bæði børn og vaksin fóru upp í ringin,
 og dansurin gekk væl. Diskotekið byrjaði klokkan 21.00. Tað gleddu øll seg til.

Set punktum í tekstin, finn umsøgn og grundlið og set komma!

Set saman bókstavirnar oman fyri umsagnirnar: grátur og látur

Set saman bókstavirnar oman fyri grundliðirnar: kærleiki og hatur

Set saman bókstavirnar oman fyri orðini framman fyri punktum: øði og frøi

Set orðini framman fyri komma inn í talvuna eftir bókstavrað!

F	Y	R	I			
L	I	Ð	U	G	T	
Ø	F	Ø	R	T		
R	I	N	G	I	N	

Tú fært 2 minuttir til hesa uppgávu!

Tú ert við í floksveitslu hjá tnum flokki. Hvussu hevur tú tað?
Skriva so nógv kensluorð sum gjørligt!

Vísindaskaldskapur

Fyrisøgn

Beinta skal gera eina lítla verkætlan saman við trimum øðrum í skúlanum. Tey hava valt sær evnið „Vísindaskaldskapur“. Hetta er eitt stórt evni, men tey hava hugsað um at lýsa tað ókenda í rúmdini gjøgnum bókur, blaðgreinar, filmar og søgur, tey hava hoyrt ella lisið. Hetta er ikki nøkur løtt uppgáva, tí tey noyðast fyrst at lesa nógv og síðan skriva um tað, tey hava lisið.

Beinta hevur verið á bókasavninum og lænt nakrar góðar barna- og ungdómsbøkur, sum snúgva seg um hetta evnið. Jóannis hevur leitað eftir blaðgreinum á telduni á bókasavninum, og hann hevur funnið nakrar sera áhugaverdar greinar. Har vóru bæði gamlar og nýggjar, stuttar og langar, so hann hevur valt sær nakrar burturúr.

Barbara hevur lænt ein góðan vanlukkufilm, ið snýr seg um eina ringa umfarssótt, sum herjar jørðina, og Róar hevur funnið útav, at ein spennandi filmur, ið snýr seg um nakrar løgnar rúmdarverur, sum leypa á jørðina, gongur í Havnar Bio.

Tey ætla sær til Havnar at hyggja at honum. Systir Róar býr í Havn, so tey kunnu búgva hjá henni. Annars eigur Beinta bæði mostur og pápabeiggja í Havn, sum bæði fegin vilja hava hana at gista hjá sær.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18

Frágreiðing:

Lýsingarorð siga okkum, hvussu eitt navnorð ella ein persónur er ella sær út.

Dømi: ein *høgur* maður ein *vøkur* kona eitt *lítið* barn

Lýsingarorð bendast í *stigum*, eftir *kyni* og í *føllum*!

Finnd 12 lýsingarorð í fyrisøgnini! – Tey standa á 1., 3., 5., 7., 10., 11., 13. og 14. reglu. Skriva tey á reglurnar í kallkyni.

<u>lítill</u>	<u>góður</u>	<u>nýggjur</u>	<u>ringur</u>
<u>stórur</u>	<u>áhugaverdur</u>	<u>stuttur</u>	<u>spennandi</u>
<u>lættur</u>	<u>gamal</u>	<u>langur</u>	<u>løgín</u>

Frágreiðing:

Lýsingarorð, sum enda við *-il* og *-in* í kallkyni og kvennkyni, enda við *-ið* í hvørkikyni!

Set átta av lýsingarorðunum úr fyrisøgnini í talvuna – eftir kyni!

kallkyn	kvennkyn	hvørkikyn
stórir	stór	stórt
lítill	lítill	litið
lættur	lött	lætt
gøður	gøð	gott
gamal	gamul	gamalt
ngggjúr	ngggj	nýtt
stultur	stutt	stutt
langur	long	langt
ringur	ring	ringt

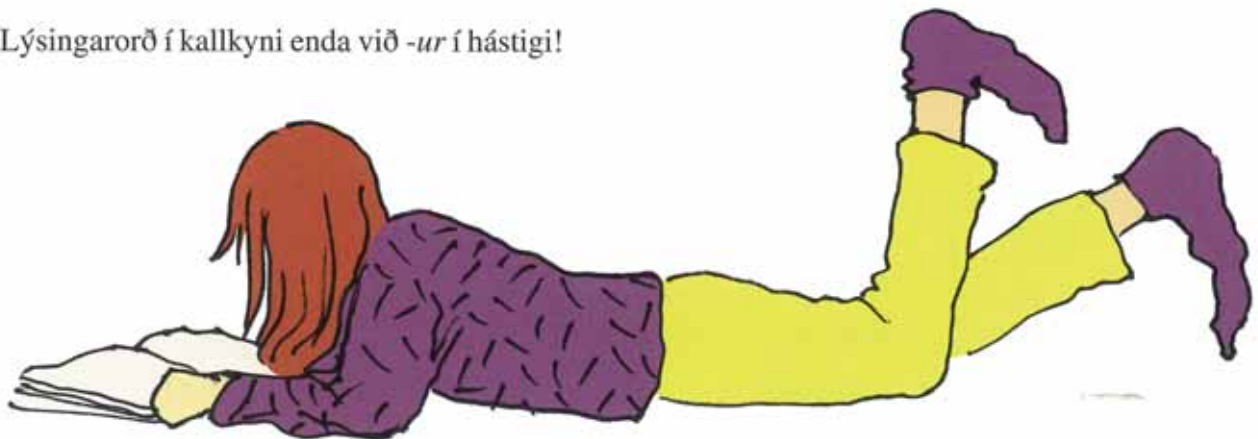
Bend so hesi orð eftir kyni: nakin vakin mikil lítill

kallkyn	kvennkyn	hvørkikyn
nakin	nakin	nakið
vakin	vakin	vakið
mikil	mikil	mikið
lítill	lítill	litið

Lýsingarorð bendast eisini í stigum: *grundstigi*, *miðstigi* og *hástigi*!

Dømi: stórir størri størstur
 langur longri longstur

Lýsingarorð í kallkyni enda við *-ur* í hástigi!

Skriva lýsingarorðini úr fyrisøgnini saman við tí orðinum, tey knýta seg at:

lýsingarorð, sum knýta seg til kallkynsorð:

góðan vanlukkufilm • spennandi filmur

lýsingarorð, sum knýta seg til kvennkynsorð:

<u>lítla verkætlan</u>	<u>nýggjar greinar</u>
<u>løtt uppgáva</u>	<u>stuttar greinar</u>
<u>góðar bókur</u>	<u>langar greinar</u>
<u>áhugaverdar greinar</u>	<u>ringa umfarsøtt</u>
<u>gamlar greinar</u>	<u>løgna rúm darverur</u>

lýsingarorð, sum knýtir seg til hvørkikynsorð:

størt evni

Set hóskaði lýsingarorð á tómu reglurnar!

ein _____ bók

eitt _____ blað

ein _____ filmur

ein _____ sending

ein _____ maður

eitt _____ barn

Lita húsið, blómurnar, skýggið, kettuna og hárið á fólkunum!

Skriða setningar, har tú lýsir mannin, kettuna, barnið, abban, húsið, vegin, konuna, skýggið og blómurnar.

Tú skalt nýta í minsta lagi eitt lýsingarorð, helst fleiri, í hvørjum setningi!

Dømi: maðurin er stórir, sterkur og reyðhærdur!

maðurin: _____

kettan: _____

barnið: _____

abbin: _____

vegurin: _____

konan: _____

skýggið: _____

blómurnar: _____

Set rætt bend lýsingarorð á tómu reglurnar!

góður

Beinta lesur eina góða bók. Henda bókin er betri enn bókin, hon las í síðstu viku. Beinta heldur, at henda bók er best av øllum bókum, hon hevur lisið.

gamal

Jóannis hevur funnið eitt gamalt blað. Tað er eldri enn hann. Hetta er elsta blað, hann nakrantíð hevur hildið á. Abbi hansara eigur tað. Hann eigur nógv gomul bløð.

stuttligur

Róar sigur, at ein stuttligur filmur gongur í biografínum. Hesin filmur er stuttligari enn filmurin, tey sóu í føðingardegnum hjá Beintu. Róar kennir ein, sum heldur, at hesin filmurin er stuttligastur av øllum filmum.

ungur

Mamma Jóannis heldur, at hann er ov ungur at fara einsamallur til Havnar, men pápi hansara sigur, at hann er ikki yngrri enn hini, sum hann er saman við. Hann er ikki yngstur, tí Róar er yngrri enn hann. Pápin sigur eisini, at tey eisini vóru ung, tá ið tey fyrstu ferð fóru einsamøll til Havnar at ferðast.

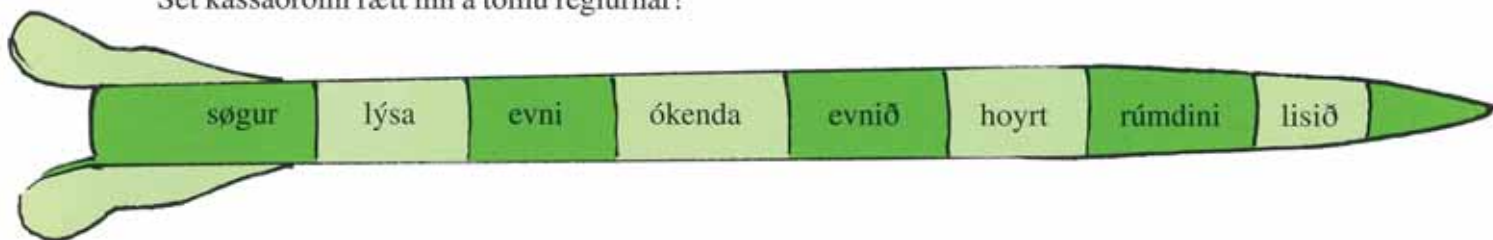
glaður

Jóannis er glaður, tí pápin vil lata hann fara til Havnar við hinum, men hann hevði verið glaðari, um mamman eisini hevði torað at latið hann farið. Glaðastur er Róar, tí at tað er hann, sum hevur biðið hini um at koma til Havnar.

Finn í fyrisøgnini (á bls. 39) 7 sagnorð, sum standa í tátíðar lýsingarhátti. Tey standa á 3., 5., 7., 8., 11., 12. og 13. reglu!

(hava) hugsað _____ (hevur) verið _____ (hevur) leitað _____ (hevur) valt _____
 (hava) lisið _____ (hevur) lænt _____ (hevur) funnið _____

Set kassaorðini rætt inn á tómu reglurnar!

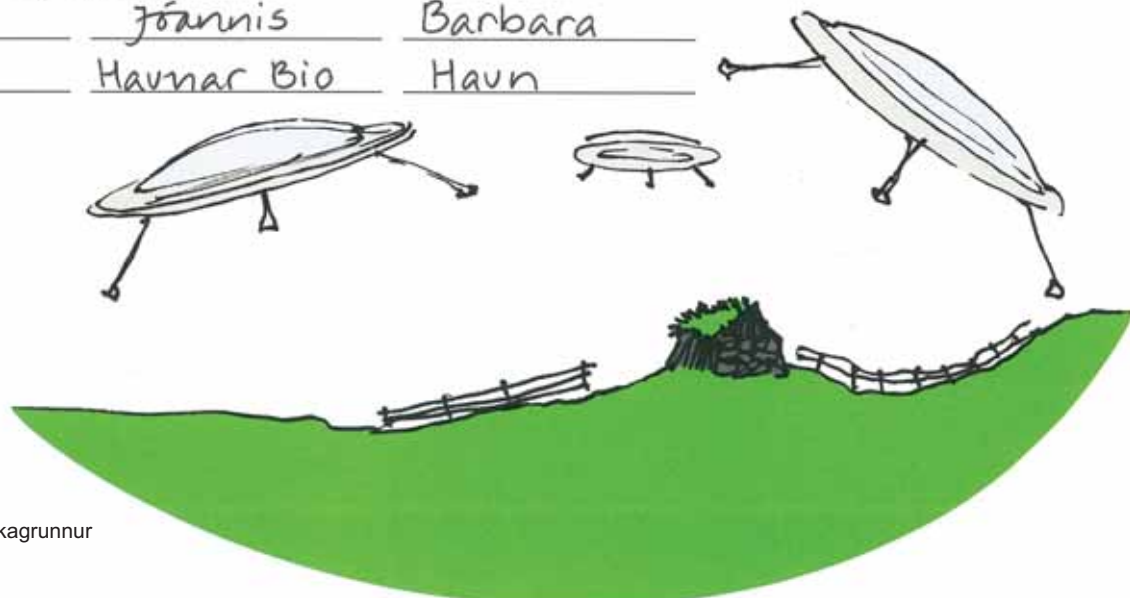
Tey hava valt sær evnið „Vísindaskaldskapur“. Hetta er eitt stórt evni, men tey hava hugsað um at lýsa tað ókenda í rúmdini gjøgnum bókur, blaðgreinar, filmar og søgur, tey hava hoyrt ella lisið.

Finn orð úr fyrisøgnini, sum merkja tað sama sum hesi, og skriva tey tvær ferðir!

handla	<u>snúgva</u>	<u>snúgva</u>	(8)
ólukkufilm	<u>vanlukkufilm</u>	<u>vanlukkufilm</u>	(12)
herviliga	<u>ringa</u>	<u>ringa</u>	(13)
undarligar	<u>løgna</u>	<u>løgna</u>	(14)
heimin	<u>jørðina</u>	<u>jørðina</u>	(15)
síggja	<u>hyggja</u>	<u>hyggja</u>	(16)
mammusystur	<u>móstur</u>	<u>móstur</u>	(17)
farbróður	<u>páþabeiggja</u>	<u>páþabeiggja</u>	(18)
gjarna	<u>fegin</u>	<u>fegin</u>	(18)
liggja nátt	<u>gista</u>	<u>gista</u>	(18)

Finn seks sernøvn úr fyrisøgnini!

Beinta _____ Jóannis _____ Barbara _____
Róar _____ Havnar Bio _____ Havn _____

➤ Ymisk sløg av vísindasøgum

Fyrisøgn

Beinta hevur lisið, at vísindasøgur kunnu flokkast í ymisk evni.	1
Serliga væl dámar henni søgurnar um íbúgvar av øðrum gongustjórnum. Hon heldur tær vera bæði góðar og spennandi. Eina av hesum søgum heldur hon vera serliga góða. Hon snýr seg um ein 12 ára gamlan drong, sum eitt myrkt vetrarkvøld spælir uttan fyri heim sítt. Meðan hann spælir, sær hann bráðliga eitt løgið far koma flúgvandi ímóti sær. Drongurin sær, at hetta er ein flúgvandi talerkur. Tá ið hann er beint oman fyri drongin, vendir hann sær á, soleiðis at drongurin verður raktur av tí sterku ljósstráluni, sum flúgvandi talerkurin sendir frá sær. Drongurin verður blindaður og fær ilt í eyguni.	2 3 4 5 6 7
Dagin eftir hevur drongurin ógvisliga høvuðþínu og reyðar blettir á kroppinum, har ljósrípan hevur rakt hann.	8 9 10 11
Ein kumpass, sum lá í bilinum hjá pápanum, vísti skeivt í langa tíð eftir hesa løgnu hending.	12 13 14 15

Fin 10 sagnorð í fyrisøgnini, sum standa í nútíð 3. persóni eintali!

Tey standa á 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 11. og 12. reglu!

heldur	sær	verður	fær
snýr	er	sendir	hevur
spælir	vendir		

Frágreiðing:

Lýsingarorð broytast, alt eftir hvørjum kyni tey knýta seg at, hvørjum falli tey standa í, og um navnorðið, tey knýta seg at, er óbundið ella bundið!

Dømi: Drongurin sá eitt løgið far.
Drongurin sá hitt lögna farið.
Hetta var ein løgin hending.
Drongurin var illa fyri eftir hesa lögnu hendingina.
Vit hoyra ofta um slíkar løgna hendingar.
Eg havi eisini hoyrt um hesa lögnu hendingina.

Tá ið lýsingarorðið *løgín* knýtir seg at einum óbundnum navnorði, verður tað bent soleiðis:

eintal	ein	ein	eitt
hvørfall	løgín maður	løgín kona	løgið barn
hvønnfall	løgnan mann	løgna konu	løgið barn
hvørjumf	løgnum manni	løgnavi konu	løgnum barni
hvørsfall	løgins mans	løgnavi konu	løgins barns
fleirtal	fleiri	fleiri	fleiri
hvørfall	løgnavir menn	løgnavir konur	løgín børn
hvønnfall	løgnavir menn	løgnavir konur	løgín børn
hvørjumf	løgnum monnum	løgnum konum	løgnum børnum
hvørsfall	løgna manna	løgna kona	løgna barna

Tá lýsingarorðið *løgín* knýtir seg at bundum navnorði, verður tað bent soleiðis:

eintal	hin	hin	hitt
hvørfall	løgnavi maðurin	løgna konan	løgna barnið
hvønnfall	løgna mannin	løgnavi konuna	løgna barnið
hvørjumf	løgna manninum	løgnavi konuni	løgna barninum
hvørsfall	løgna mansins	løgnavi konunnar	løgna barnsins
fleirtal	hinir	hinar	hini
hvørfall	løgnavi menninir	løgnavi konurnar	løgnavi børnini
hvønnfall	løgnavi menninar	løgnavi konurnar	løgnavi børnini
hvørjumf	løgnavi monnunum	løgnavi konunum	løgnavi børnunum
hvørsfall	løgna mannanna	løgna konanna	løgna barnanna

Hyggja vit at hesum báðum bendingunum, síggja vit, at tá ið lýsingarorðið knýtir seg at óbundnum navnorði, so broytist tað meira, enn tá ið tað knýtir seg at bundna navnorðinum.

Vit siga, at lýsingarorðið er *sterkt bent*, tá ið tað knýtir seg at óbundnum navnorði, og *veikt bent*, tá ið tað knýtir seg at bundnum navnorði!

Finn úr fyrisøgnini í minsta lagi 6 lýsingarorð. Tey standa á 3., 5., 6., 9. og 12. reglu.

góðar gamlan løgið
spennandi myrkt sterku

Hvussu eita hesi lýsingarorðini í kallkyni, kvennkyni og hvørkikyni?

kallkyn	kvennkyn	hvørkikyn
góður	góð	gott
spennandi	spennandi	spennandi
gamal	gamul	gamalt
myrkur	myrk	myrkt
løgín	løgín	løgíð
sterkur	sterk	sterkt

Bend eitt av lýsingarorðunum úr fyrisøgnini í øllum kynum og øllum føllum bæði sterkt og veikt. Sí bendingarnar á bls. 46.

Sterkt bent!

eintal	kallkyn – ein	kvennkyn – ein	hvørkikyn – eitt
hvørfall	góður maður	góð kona	gott barn
hvønnfall	góðan mann	góða konu	gott barn
hvørjumf	góðum manni	góðari konu	góðum barni
hvørsfall	góðs mans	góðar konu	góðs barns
fleirtal	fleiri	fleiri	fleiri
hvørfall	góðir menn	góðar konur	góð børn
hvønnfall	góðar menn	góðar konur	góð børn
hvørjumf	góðum monnum	góðum konum	góðum børnum
hvørsfall	góða manna	góða kona	góða barna

Veikt bent!

eintal	kallkyn – hin	kvennkyn – hin	hvørkikyn – hitt
hvørfall	góði maðurin	góða konan	góða barnið
hvønnfall	góða mannin	góðu konuna	góða barnið
hvørjumf	góða manninum	góðu konuni	góða barninum
hvørsfall	góða mansins	góðu konunnar	góða barnsins
fleirtal	hinir	hinar	hini
hvørfall	góðu menninir	góðu konurnar	góðu børnini
hvønnfall	góðu menninar	góðu konurnar	góðu børnini
hvørjumf	góðu monnunum	góðu konunum	góðu børnunum
hvørsfall	góða mannanna	góða konanna	góða barnanna

Frágreiðing:

Orðini *danskur, føroyskur* og *enskur* eru lýsingarorð! Tey lýsa, hvør tú ert, hvønn tjóðskap tú hevur. Tey verða skrivað við lítlum!

Tú skalt nýta Heimsatlas til hesa uppgávuna!

Finn londini, sum eru á hesum síðum og puntum, og skriva landið á regluna!

34 BC 2-3	<u>Týskland</u>	24 FG 6	<u>Noreg</u>
25 GH 6	<u>Svøríki</u>	37 BC 4	<u>Spania</u>
32 CD 3	<u>Bretland</u>	44 E 2	<u>India</u>

Frágreiðing:

Vit siga: ein *føroyskur* drongur, ein *føroysk* genta og eitt *føroyskt* barn!

Er tað onkur ávísur, siga vit: hin *føroyski* drongurin, hin *føroyska* gentan og hitt *føroyska* barnið!

Hvussu siga vit um

ein _____
ein _____
eitt _____

ein _____
ein _____
eitt _____

ein _____
ein _____
eitt _____

skat eg velja trý?
... ella skulu øll selus
„loysant“?

omanfyri?

drongurin
gentan
barnið

drongurin
gentan
barnið

drongurin
gentan
barnið

oan

hitt

Bend eitt av lýsingarorðunum omanfyri í øllum kynum og føllum, sterkt og veikt bent, í talvurnar á bls. 49.

sterkt bent	kallkyn – ein	kvennkyn - ein	hvørkikyn – eitt
eintal			
hvørfall			
hvønnfall			
hvørjumf			
hvørsfall			
fleirtal	hinir	hinar	hini
hvørfall			
hvønnfall			
hvørjumf			
hvørsfall			

veikt bent	kallkyn – hin	kvennkyn – hin	hvørkikyn – hitt
eintal			
hvørfall			
hvønnfall			
hvørjumf			
hvørsfall			
fleirtal	hinir	hinar	hini
hvørfall			
hvønnfall			
hvørjumf			
hvørsfall			

Verður orðið skrivað við g ella ð! – Set ring tað rætta og skriva orðið!

	ð	g	skriva orðið
ver <u>ð</u> ur	Ⓧ	e	verður
ey <u>g</u> um	r	Ⓢ	eygum
me <u>ð</u> an	Ⓛ	t	meðan
gó <u>ð</u> a	Ⓢ	r	gøða
serli <u>g</u> a	t	Ⓢ	serliga
ø <u>ð</u> rum	Ⓛ	t	øðrum
ógvusli <u>g</u> a	n	Ⓢ	ógvusliga
solei <u>ð</u> is	Ⓛ	u	soleiðis
høvu <u>ð</u> pínu	Ⓛ	r	høvuðpínu
sø <u>g</u> ur	u	Ⓢ	søgur
rey <u>ð</u> ar	Ⓛ	r	reyðar
se <u>g</u>	r	Ⓢ	seg

Set saman allar bókstavirnar, har tú hevur sett ring: vísindasøgur

Utopia

Beinta hevur lisið um orðið utopia í eini grein. Tað stendur soleiðis í greinini:

Orðið utopia er grikst og merkir: staðið, ið ikki er til. Utopið er heitið á eini bók, sum kom út í 1516. Bretin Thomas More skrivaði bókina. Hann var politikari og heimspekingur. Í bókini lýsir hann idealsamfelagið (tað fyrimyndarliga samfelagið), sum hann kundi hugsað sær tað. Í idealsamfelagnum eru øll javnsett, øll eiga alt í felag, øll hava rætt til at hugsa og tala frítt. Øll hugsa um felagsskapin o.s.fr. Bókin er ógvuliga jalig.

Beinta skal í uppgávuni greiða frá orðinum utopia. Hon vil ikki skriva av, men ætlar at siga tað við egnum orðum!

Les tekstin aftur!
Set striku undir týðningarmikil orð!

Skriva lyklaorðini her: _____

Legg okkurt oman á tekstin og sig frá tekstinum við tínum egnum orðum!

Aftursøgn

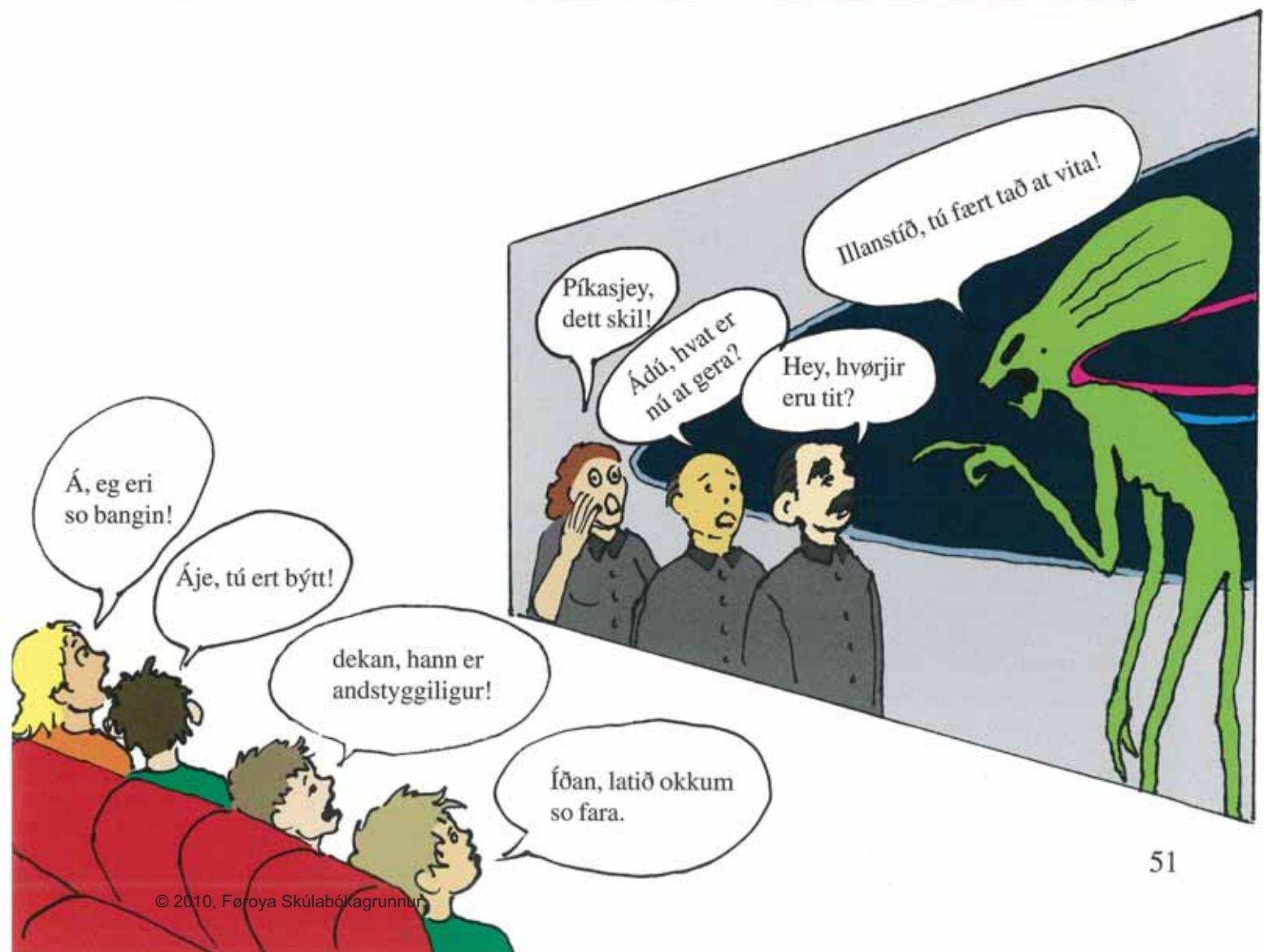
Frágreiðing:

Miðalvarpingar eru smáorð, sum fólk brúka at gera samrøðuna livandi. Hesi orð vísa ofta, hvørjum hýri fólkinu eru í: ill, ovfarin, fegin o.s.fr.

ádú	á	ája	áje	ájú
bums	dekan	dums	eya meg	eyeya meg
fý	ha	hey	hygga	hygga síggj
illanstíð	íðan	íss	jú men	ólukktíð
sí/hygg	skál	takk	tví	píkasjey

Tey orð, sum fólk siga, tá ið tey tala á djór, eru eisini miðalvarpingar:

gvagg	kakuláarakó	klipp	kirri-kirri	kisk-kisk
kíst	krá	mjavv	sirri-sirri-sirri	tirri-tirri-tirri

Hvørjar miðalvarpingar koma fyri í filminum?

pikasjey ādū illanstið hey

Hvørjar miðalvarpingar nýta tey fyra børnini?

ā āje dekan iðan

Set talu í tekstabløðurnar. Tú skalt nýta miðalvarpingar, har sum tað ber til!

Jules Verne

Útfyllingarstykki!

Um bókina *Kringjörðina í kavbáti* eftir Jules Verne.

Hendingarnar í bókini byrja í 1866. Skip hava vagnast eitt lög ið	1
fyrirbrigdi á havinum, og tað er til stóran ampa fyr i skipaferðsluna.	2
Stundum halda skiparar at taðan er um ein ovurstóran hval sum ger	3
seg inn á skip men aðrir siga seg hava sæð eitt bjart, skínandi ljós.	4
Tá ið enska skipið Scotia verður fyrri óhappi, tí at okkurt hýast	5
rennir á skipið og skær botnin upp, gerast øll forfard og uppøst. Holið	6
er trikantað og so snøgt, sum var tað sagað.	7
Fólk krevja nú at ovurstór hvalurin verður týndur.	8
Skipið Abraham Lincoln verður bygt og riggað til og fer út á	9
høvini at leita eftir hvalinum. Við eru serfrøðingar og teirra millum	10
kendur professari úr Fraklandi saman við ténara sínum. Teir leita	11
leingi eftir hvalinum. Langt um leingi koma teir fram á hann í Kyrra-	12
havinum, og professarin, ténari hansara, Conseil, og Ned Land, kong-	13
urin millum hvalaveiðumenn, enda umborð á tí margháttliga hvalinum.	14

Set punktum í tekstin omanfyri frá reglu 1 - 7

Set -i, -ið ella -ð á strikurnar!

Finn umsøgn og grundlið í tekstinum frá 1. - 7. reglu og set komma!

Finn navnorð, sagnorð og lýsingarorð í tekstinum frá 1. - 8. reglu!

Navnorð í kallkyni. Tey eru á 3., 3. og 6. reglu

skiparar hval botnin

Navnorð í kvennkyni. Tey eru á 1. og 2. reglu

bókini Hendingarnar skipaferðsluna

Navnorð í hvørkikyni. Tey eru á 1., 2., 2., 4., 5. og 6. reglu

skip havinum óhappi
fyrirbrigdi ljós holið

Sagnorð í fleirtali nútíð! Tey standa á 1., 1., 3., 4., 6. og 8. reglu

byrja halda gerast
 hava siga krevja

Sagnorð í 3. persóni nútíð eintali! Tey standa á 2., 3., 5. og 6. reglu

er ger verður sker

Lýsingarorð! Tey standa á 1., 3., 4., 4., 5., 5., 6., 6., 7. og 7. reglu

løgð skínandi forfard trikantað
 ovurstöran enska uppøst snøgt
 bjart hvast

Finn orð í kassanum og býtt tey sundur í navnorð, sagnorð, lýsingarorð, talorð, sernøvn og miðalvarpingar!

A	S	M	A	L	U	R	I	S
T	T	Ø	L	I	M	U	F	F
K	Ø	L	A	V	U	R	Y	U
E	L	L	O	F	T	A	F	G
T	U	F	S	E	G	Ð	I	L
T	R	Y	V	R	Ó	I	T	U
A	E	R	A	N	D	Ð	T	R
K	Y	A	V	S	Ø	T	U	Ó
A	Ð	K	L	O	K	U	R	T

navnorð: ketta, stólur, øl, filtur, fuglur, röt,
 loft, andi, tøl

sagnorð: át, ala, svav, fer, rura, segði, er

lýsingarorð: fittur, reyð, smalur, söt, klökur

talorð: fýra, trý

sernøvn: Lív, Ólavur

miðalvarpingar: fý

Eyðkenni í vísindasøgum

Hetta hava Beinta, Barbara, Jóannis og Róar skrivað um eyðkenni í vísindasøgum:

Tað ber ofta illa til at tíðarfesta vísindasøgur, men tilburðirnir koma gjarna fyri í framtíðini. Hendingarnar fara ofta fram á eini fremmandari gongustjørnu, sum ikki er til í veruleikanum, ella øðrum íspunnum støðum.

Í vísindasøgum hoyra vit um tólmenni, klóningar, mutantar o.a. yvirnatúrligar skapningar. Ofta hava teir okkurt serligt amboð at hjálpa sær, geislaápn, ljósferðina ella annað.

Í vísindasøgum er stríð millum tað góða og tað ónda, men tað er ikki altíð, at tað góða vinnur á tí ónda.

Vísindasøgur snúgva seg eisini um stríðið millum menniskju, tól og tøkni og millum náttúruna og vísindi.

Les tekstin og set striku undir lyklorðini!

Lyklaorð: _____

Legg okkurt oman á tekstin og skriva hann, so sum tú minnst hann. Tú kanst nýta lyklorðini til hjálpar!

Aftursøgn

Tykkara vísindasøga

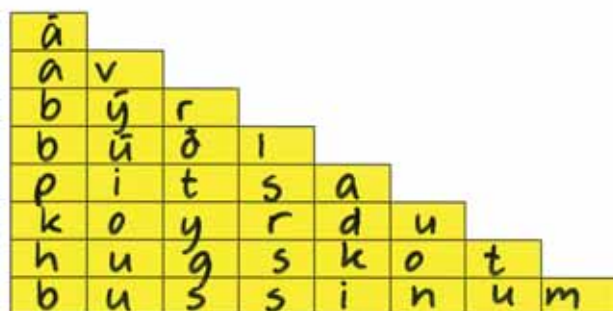
Fyrisøgn

Í bussinum aftur úr Havn til Klaksvíkar tosa Beinta, Róar, Jóannis og	1
Barbara um filmin, tey hava sæð í biografinum. Tey práta eisini um	2
havnartúrin sum heild.	3
Tey hava verið í SMS, á Vaglinum, í svimjihøllini og etið pítsa á	4
Hvonn.	5
Róar og Jóannis búðu hjá systur Róar. Hon býr undir Brúnni, og	6
Beinta og Barbara búðu hjá mostur Beintu oman Hoydalar. Tey	7
vitjaðu eisini pápabeiggja Beintu við Marknagilsvegin. Tey koyrdu	8
við bussleiðini av Farstøðini, fram við SMS, eftir ringvegnum og	9
fóru av við handilsskúlan.	10
Tey hava fingið nógv burtur úr túrinum og hava eisini fingið nøkur	11
hugskot til verkætlanina.	12

Í fyrisøgnini eru 13 sernøvn. Skriva tey her!

<u>Havn</u>	<u>Jóannis</u>	<u>Vaglinum</u>	<u>(oman) Hoydalar</u>
<u>Klaksvíkar</u>	<u>Barbara</u>	<u>Hvonn</u>	<u>Marknagilsvegin</u>
<u>Beinta</u>	<u>SMS</u>	<u>(undir) Brúnni</u>	<u>Farstøðini</u>
<u>Róar</u>			

Set kassaorðini rætt í talvuna og skriva orðið á regluna aftanfyrri!

á	_____
av	_____
býr	_____
búði	_____
pítsa	_____
koyrdu	_____
hugskot	_____
bussinum	_____

Í fyrisøgnini eru 4 sagnorð, sum standa í tátíðar lýsingarhátti. Tey standa á 2., 4., 4. og 11. reglu.
Skriva tey her:

hava sæð hava verið hava etið hava fingið

Frágreiðing:

Fyrisetingar eru smáorð. Fyrisetingar verða ofta nýttar saman við navnorðum, men kunnu eisini setast framman fyri persónsfornevni og staðanøvn. Vanligar fyrisetingarnar eru: á, í, við, til, at, av, um, frá, hjá, úr, undan, eftir, fyri, yvir, undir.

Set reyða striku undir fyrisetingarnar í fyrisøgnini og grøna striku undir orðið, sum fyrisetingin hoyrir saman við!

Frágreiðing:

Fyrisetingar stýra orðinum, ið tær standa saman við. Tær stýra hvønn-, hvørjum- ella hvørsfalli.

Vit nýta fyrisetingar saman við staðanøvnum!

Dømi: í Havn á Eiði við Gjógv

Til stýrir ofta hvørsfalli, tá ið navnorðið er sernavn!

Dømi: til Havnar til Eiðis til Gjár til Danmarkar

Vit siga í – úr
 á – av eini bygd
 við – frá

Dømi: Hon er í Fuglafirði – hon er ættað úr Fuglafirði
 Hann er á Skála – hann er av Skála
 Hon er við Gjógv – hon er frá Gjógv

Útfyllingarstykki!

Set hósandi fyriseting á tómu reglurnar!

Beinta er úr Klaksvík. Hon hefur verið í Havn og ferðast. Hon búði í Hoydølum hjá mostur síni. Nú er hon á veg til Klaksvíkar aftur. Tey koyra eftir Kaldbaksvegnum, gjøgnum tunnilin og koma til Kollafjarðar. Í Hósvík steðga tey á eina løtu, tí har koma nógv børn upp í bussin. Beinta kennir eina gentu, sum er úr Hósvík, men hon er ikki við. Tey koyra til Streymin. Við Streymin bíðar bussurin eftir bussinum úr Vík og frá Gjógv. Beinta ætlar sær onkuntíð at fara til Gjáar, tí har hefur hon ongantíð verið. Hon kennir ongan við Gjógv, men hon kennir onkran av Eiði. Tá bussarnir eru komnir, koyra tey aftur. Tey koyra millum Fjarða og fram við Skálafjørðinum. Bussurin steðgar í Søldarfirði. Har fara tey av, sum skulu til Runavíkar, Toftir ella onkrar av hinum bygdonum, ið har eru. Bussurin heldur so fram. Við Gøtugjógv steðgar hann á, tí ein riðil av smáum børnum skal tvørtur um vegin. Bussurin kemur til Leirvíkar og koyrir so gjøgnum undirsjóvartunnilin til Klaksvíkar.

Í fyrisøgnini og útfyllingarstykkinum hoyra vit um systur Róar, mostur Beintu og pápabeiggja Beintu.

Frágreiðing:

Orðini faðir, móðir, bróðir, dóttir, systir, fastir og mostir verða nevnd skyldskaparorð!
Øll enda við *-ir* í hvørfalli eintali og *-ur* í hinum trimum føllunum, uttan faðir, sum eitur tað sama í trimum teimum fyrstu føllunum og fær eitt *-s* afturat í hvørfalli!

Skrínið

Er orðið navnorð, sagnorð, lýsingarorð, talorð, sernavn ella fyriseting!

	navnorð	sagnorð	lýsingarorð	sernavn	fyriseting	talorð
Jón	e	h	i	l	s	p
veggurin	h	e	s	r	a	o
fann	r	d	k	u	r	t
sekstan	t	l	i	t	t	l
frá	e	a	u	e	s	i
lítil	s	k	m	k	i	s
fjórði	t	e	e	s	t	ú
hønan	ø	s	r	e	a	r
til	r	u	a	r	f	t
Pætur	a	t	s	a	r	a
Kvívík	s	r	t	m	e	s
detta	k	u	e	e	s	u
fjall	n	a	r	t	k	m
bakaði	i	n	i	u	t	e
las	n	n	n	t	e	r
úr	u	t	u	s	l	t
fittur	m	k	ú	a	a	a
svav	a	a	m	r	s	s
djarvur	r	s	s	e	k	k
dýna	a	k	e	t	t	l
sjei	t	u	t	l	e	s
Vaglið	s	r	a	a	r	e

Set saman bókstavirnar, har tú setti ring um navnorð: høna

sagnorð: dunna, lýsingarorð: mús

sernavn: lama, fyrisetingar: sí

talorð: lús

Finn orð í talvunum!

1. talva: Navnorð

K	O	N	A	M	T
R	E	E	S	A	H
U	R	Y	A	Ð	A
K	U	S	T	U	R
K	E	T	L	R	A
A	N	A	N	A	S

skriva orðini

kona
kustur
ananas
krukka
neyst
máður
hár

2. talva: Sagnorð

D	E	T	T	U	R
S	T	E	R	A	L
L	U	M	P	A	R
E	R	O	P	A	R
H	O	P	P	A	R
K	R	Y	P	U	R

skriva orðini

dettur
lumpur
rópar
hoppur
krápur
etur

3. talva: Lýsingarorð

R	L	A	N	G	A
E	I	S	A	I	R
Y	T	V	Ø	R	A
Ð	L	L	I	I	Ó
A	I	K	K	G	Ð
H	E	I	T	J	I

skriva orðini

langa
túfa
heiti
reyða
lítli
gírugi
óði

4. talva: Navnorð

B	A	T	U	R	N
I	H	U	E	R	E
L	Ú	N	E	S	Y
U	S	N	A	O	S
R	T	A	L	F	T
S	T	O	V	A	S

skriva orðini

bátur
nes
stova
bilur
hús
tunna
sofa / neyst

Ger setningar við orðum úr teimum fyra talvunum. Navnorðini úr 1. talvu skulu standa í *hvørfalli* og verða grundliður í setninginum, og navnorðini úr 4. talvu skulu verða stýrd av eini fyriseting, sum tú velur. Tey navnorðini skulu standa í einum av hinum trimum føllunum. Tú gert av, um lýsingarorðið skal knýta seg at fyrra ella seinna navnorðinum. Sagnorðið kann standa í *nú tíð* ella *tá tíð*.
 Dømi: langi maðurin rópar í neystinum. Ella: maðurin rópti í langa neystinum!

Skriva setningarnar!

Set skyldskaparorðini í nærmastu klombrunum rætt á tær tómu reglurnar!

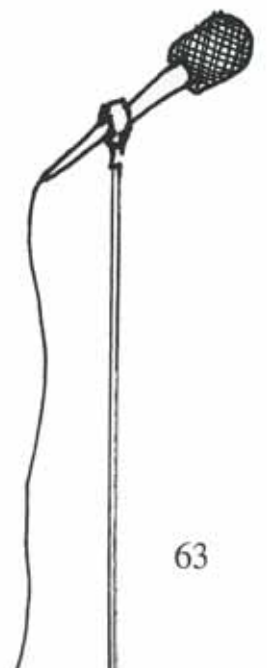
Systir mín býr í Havn. Eg var og vitjaði systur í vikuskiftinum.
Systir longdist eftir mær (systir). Farbróðir býr eisini í Havn. Eg plagi at vitja farbróðir, tá eg eri í Havn (farbróðir). Mostir Beintu býr í Havn, men Barbara eigur eina mostur í Kvívík (mostir). Róar er einsamallur við móður (móðir) síni, tí faðir (faðir) hansara siglir úti.
Móðir (móðir) Róar er eitt sindur kedd av, at faðir hansara er so nógv burtur (faðir). Bróðir Beintu býr hjá teimum (bróðir), og tað ger systir (systir) hennara eisini, so Beinta er sjáldan einsamøll við móður (móðir) síni ella faðir (faðir) sínum. Barbara er onkuntíð hjá fastur síni á Eiði, men skjótt fer fastir (fastir) hennara at flyta til Klaksvíkar, so tá hevur hon ongan at vitja á Eiði.

Frítíðarítriv

Finna eitt orð á hvørji reglu tvørturum. Skriva bókstavin aftan fyri orðið rætt í myndina omanfyri!

A	F	I	M	L	E	I	K	U	R	í
T	Ó	N	L	E	I	K	U	R	S	r
L	I	T	S	K	Ó	T	I	O	P	t
E	T	E	K	N	I	N	G	L	I	i
S	J	Ó	N	L	E	I	K	U	R	v
A	S	K	I	R	Í	Ð	I	N	G	í
F	Ó	T	B	Ó	L	T	U	R	A	a
R	E	B	O	K	S	I	N	G	S	f
S	A	N	G	U	R	V	B	R	E	t
L	O	R	T	E	N	N	I	S	T	r
T	E	L	D	A	S	A	T	Y	L	ð
E	R	K	L	L	E	S	I	N	G	í
R	E	N	N	I	N	G	D	E	R	r

Sjónleikur

Les aftursøgnina!

Aftursøgn

Longu í 1790-árunum vita vit um, at sjónleikur varð spældur í Føroyum. Í 19. øld varð eisini dúgliga spælt sjónleik, men alt var á donskum máli. Sjónleikarhús var einki, so tey spældu, har rúm var fyri tí.

Tað skuldu ganga nógv ár, áðrenn nakar fór at skriva sjónleik á føroyskum. Í 1889 var „Føringafelag“ stovnað, og á føstulávint sama árið var fyrri ferð høvi at síggja sjónleik spældan á føroyskum máli. Spælt var í tinghúsinum, og tað var ikki bara ein sjónleikur, men heilir tveir. Teir vóru ógvuliga ymiskir. Hin fyrri æt Veðurføst, og hann hevði Súsanna Helena Patursson í Kirkjubø skrivað. Hin æt Gunnar Havreki, og hann hevði R.C. Effersøe skrivað. Veðurføst var sjónleikur í trimum pørtum, ein stillislig gerandismynd av føroyskum bóndalívi og so skemtiligur, at fólk sótu í skellilátri. Gunnar Havreki var eisini í trimum pørtum, men so syrgiligur og ógviligur, at teir veikastu áskoðararnir fullu í óvit.

Hesir báðir leikirnir vóru ógviliga væl dámdir og vórðu spældir fyri fullum húsum. Eftir hetta vórðu leikir spældir, summir á donskum og aðrir á føroyskum.

Í aftursøgnini eru 7 sernøvn. Skriva tey her!

Føroyum
„Føringafelag“
Veðurføst

Súsanna Helena Patursson R.C. Effersøe
Kirkjubø
Gunnar Havreki

Set striku undir lyklorðini, tó ikki sernøvnini, og skriva tey her!

Vit spæla leik

Frágreiðing!

Tá ið vit tosa um i-umljóð, siga vit, at eitt sjálvljóð/tvíljóð broytist, tí at eitt i ella j seinni í orðinum fær sjálvljóðið at nærkast sær í framburðinum, soleiðis at tað verður lættari hjá okkum at siga orðið. Hetta i er ikki longur í føroyska orðinum, so sum tað nú verður sagt.

Á frumnorrønum ljóðaðu orðini øðrvísi enn í dag:

<i>gestur</i>	hevur einaferð itið	gastir
<i>telja</i>	hevur einaferð itið	taljan
<i>kýr</i>	hevur einaferð itið	kúr
<i>ræna</i>	hevur einaferð itið	ránijan

Av dømunum síggja vit, at:

a er broytt til e
ú er broytt til ý
á er broytt til æ

Broytingarnar, sum vit nevna i-umljóð, eru hesar:

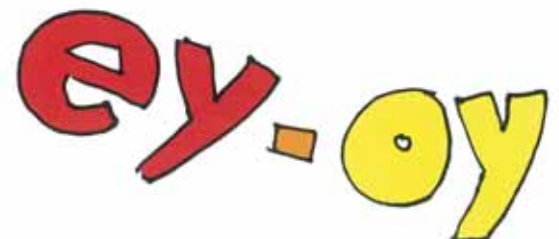
a	verður til	e	val - velja
á	verður til	æ	fáa - fær
e	verður til	i	segl - sigla
o og u	verða til	y	frost - frysta
ó og ú	verða til	ý	stuttur - styttri
			grót - grýti
			búgva - býr
jú	verður til	ý	djúpur - dýpi
jó	verður til	ý	ljós - lýsi
ey	verður til	oy	eyga - oygdur

Vit finna i-umljóð á m.a. hesum støðum:

- framman fyri sagnorðaendingini -ja
- framman fyri hvørkikynsendingini -i
- framman fyri kallkynsendingini -il
- framman fyri fleirtalsendingini í kallkyni -ir
- framman fyri nútíðarendingina -ur
- framman fyri fleirtalsendingina -ur í sterkt bendum navnorðum
- framman fyri mið- og hástigi
- framman fyri veikt bendum kvennkynsorðum
- framman fyri endingini -dur eftir lýsingarorð

dorg - dyrgja
gras - illgresi
trog - trygil
spónur - spønir
taka - tekur
nátt - nætur
ungur - yngri - yngstur
ross - ryssa
hár - hærður

ú y o y a æ ú ý ó ý a e u y o y a æ ú

Finn orð av somu rót ella sama uppruna, sum kann greiða frá, hví orðið verður stavað, so sum tað verður!

u broytt til y!

yngri	<u>ungur</u>
tyngstur	<u>tungur</u>
flyta	<u>fluttur</u>
hyggja	<u>hugdi</u>
fylri	<u>fullur</u>
grynna	<u>grunnur</u>
styttri	<u>stuttur</u>

ú broytt til ý

sýgur	<u>súgva</u>
snýr	<u>snúgva</u>
býr	<u>búgva</u>
lýgur	<u>lúgva</u>
mýs	<u>mús</u>
lýs	<u>lús</u>
dýna	<u>dán</u>

o boytt til y!

synir	<u>sonur</u>
kyssa	<u>kossur</u>
tyst	<u>tosti</u>
dýrgja	<u>dorg</u>
syrgja	<u>sorg</u>
hylur	<u>hol</u>
fyl	<u>fola</u>

ó broytt til ý

trýtur	<u>tróta</u>
grýti	<u>grót</u>
flýtur	<u>flóta</u>
brýtur	<u>bróta</u>
býli	<u>ból</u>
skjýtur	<u>skjóta</u>
skýli	<u>skjöl</u>

á broytt til æ

fær	<u>fāa</u>
sær	<u>sā</u>
ræna	<u>rān</u>
nætur	<u>nātt</u>
gæs	<u>gās</u>
kæti	<u>kātur</u>

a broytt til e

telur	<u>tal</u>
velja	<u>val</u>
melur	<u>mala</u>
vevja	<u>vav</u>
krevja	<u>krav</u>
berja	<u>bardi</u>

ú ý ó ý a e u y o y á æ ú ý ó ý a e

Fyrisøgn

Høgni og Silja eru so spent til næstu viku, tí tey skulu hava evnisviku í skúlanum, har tey sjálvi skulu velja eitt evni, tey hava hug	1
at arbeiða við í eina heila viku. Silja ætlar at spyrja mammu sína til ráðs, men Høgni heldur Silju vera nóg gamla at hava ræði á sínum	2
egna vali. Hann sigur, at hann er yngri enn hon, og tó hevur hann	3
longu valt sær evni. Hóast Høgni bert er 15 minuttir yngri enn	4
Silja, fær hetta hana at lata vera við at spyrja nakran annan.	5
Høgni hevur valt sær evnið „Fiskivinna“. Hann gitir, at tey sleppa	6
at dyrgja ein av døgnum. Hann dyrgir ofta, og hann plagar sjálvur	7
at kryvja. Silja heldur, hann lýgur, tá hann sigur, at hann kundi dyrgt	8
hvønn dag í vikuni.	9
Silja ger av at velja sær „Leik“ sum evni. Hon lænir sjónleikahandritið	10
við sær til hús. Hon ætlar at hyggja tað ígjøgnum í kvøld, so hon veit,	11
hvat leikurin snýr seg um. Hetta er ein stuttur leikur, styttri enn leikur-	12
in, tey spældu á jólum í fjør.	13
Silju dámar væl at spæla sjónleik, men hon er kedd av, at hon er so	14
spakmælt, tí í leiki er neyðugt at vera harðmæltur.	15
	16
	17

Finn orð í fyrisøgnini, sum verða stavað við y, tí at tey eru av somu rót sum orð við o ella u!
– Tey standa á 3., 5., 9., 10., 13., og 14. reglu.

Orðið úr fyrisøgnini:

spyrja _____
yngri _____
dyrgir _____
kryvja _____
hyggja _____
styttri _____

Orðið av somu rót:

spurdi/spurin _____
ungur _____
dorg _____
krov/kruvdi _____
hugdi _____
stuttur _____

Finn orð í fyrisøgnini, sum verða stavað við ý, tí at tey eru av somu rót sum orð við ó ella ú!
Tey standa á 10. og 14. reglu.

lýgur _____
snýr _____

lúgva _____
snúgva _____

Finn orð í fyrisøgnini, sum verða stavað við æ, tí tey eru av somu rót, sum orð, stavað við á! Tey eru á 4., 7., 12. og 17. reglu.

<u>ræði</u>	<u>ræða</u>
<u>fær</u>	<u>fáa</u>
<u>lænir</u>	<u>lân</u>
<u>spakmælt</u>	<u>spak mál</u>

Finn orð í fyrisøgnini, sum verða stava við a, tí tey eru av somu rót, sum orð, stavað við e! Tey standa á 5., 6. og 7. reglu.

<u>vali</u>	<u>velja</u>
<u>bert</u>	<u>bara</u>
<u>lata</u>	<u>letur</u>

Set a, æ, i, y, í, ý ella oy rætt inn á strikurnar!

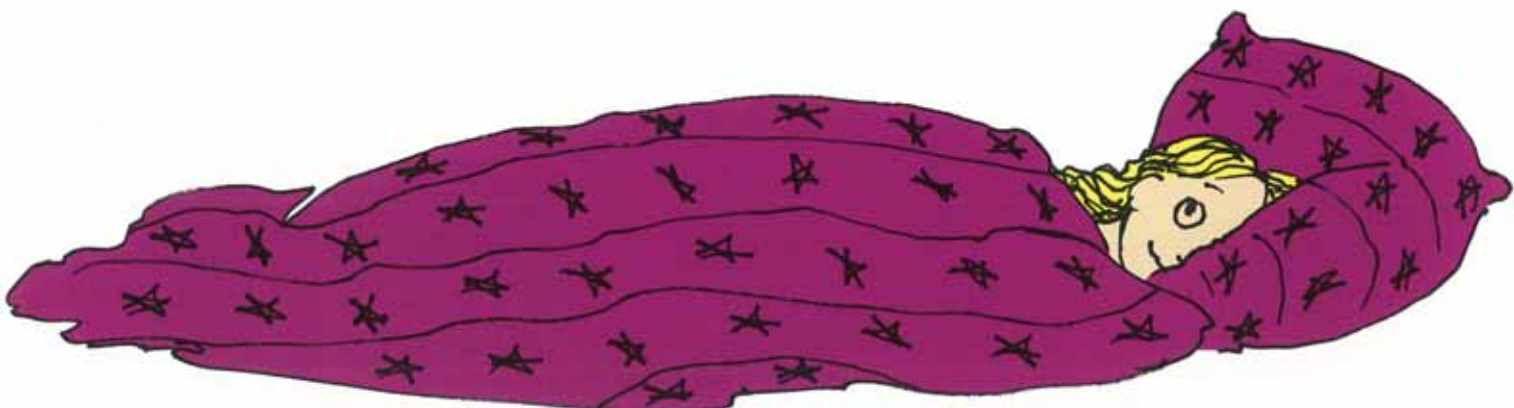
Silja fær leik í evnisvikuni. Tað er kæti á henni, tá hon fær sítt val uppfylt. Hon hevur gingið og biðað eftir, hvat tey fáa, tið øll noyddust at velja tvey evni. Silja tryr ikki sínum egnum eygum, tá hon hyggur at leikaralistanum og sær, at hon hevur fingið tann størsta leiklutin.

Høgni sleppur bæði at dyrgja og at kryvja. Nøkur í 7. flokki sleppa á flot. Høgni er yngstur av øllum hesum, men lærararnir vita, at hann er vanur at vera á floti. Øll vita, at synirnir hjá Hanusi plaga at vera á floti við pápa sínum, so Høgni man vita, hvat tað snyr seg um.

Høgni ætlar sær at visa hinum eldru, hvør dygd er í honum. Hann brytur upp ermar, strykur sær um ennið og smílist. Nei, eingin skal kunna leggja til merkis, at hann er yngstur.

Tá kvøldið kemur, krypur Høgni væl hyrdur undir dynuna. Brúnaygdi, svarthærði Høgni er glaður. Honum dámar so stak væl at rokast.

Í kamarinum við siðuna av hjá Høgna liggur Silja. Hon fær ikki sovið. Mangar nætur liggur hon soleiðis. Hon flytur seg eitt sindur, vendir sær á. Hon veit, at hennara leiklutur verður tungur at læra. Kanska tyngstur av øllum. Silja hyggur í handritið. Hon heldur, hon fer at spyrja læraran, um hon kann fáa ein minni leiklut, har hon hevur færri setningar at læra seg uttanat.

Krossorð!

- 1 t. sagnorð í 3. persóni nútíð, sum er av somu rót sum navnorðið sorg.
- 1 n. miðstig av stuttur.
2. miðstig av ungur.
3. navnorð av sama uppruna sum lýsingarorðið kátur.
4. brúgv í fleirtal.
5. barn í fleirtal.
6. miðstig av stóru.
7. slag av hárvøkstri.
8. eintal av navnorðinum tær.
9. 3. persónur nútíð av sagnorðinum at gera.
10. nátt í fleirtal.
11. tá í fleirtal.
- 12 t. 3. persónur í nútíð av sagnorðinum at fáa.
- 12 n. fat í fleirtal.
13. er undir fótinum.
14. boðsháttur í eintali av at reka.
15. boðsháttur í eintali av at røra.

Til gaman og álvara

Hvat verður nýtt á palli?

Her sært tú lutirnar, sum verða nýttir í leikinum, Silja og hini í leikbólkinum skulu spæla!

Allir lutirnir eru navnorð! – Být teir sundur eftir kyni!

kallkyn: stólur, urtapottur, koppur, stavur

kvennkyn: telefon, telda, klokka, kannar

hvørkikyn: borð, skáp, glas, blað

Lýs 6 av lutunum, tveir úr hvørjum kyni! Tú skalt nýta í minsta lagi eitt lýsingarorð um hvønn lutin. Tú mást ikki nýta sama lýsingarorðið meira enn eina ferð!

Dømi: stólurin er *gamal* og *brúnur*

ella *gamli* stólurin er *brúnur*!

Ber nú lutirnar saman. Tú skalt nýta lýsingarorð til samanberingarnar! Ger 4 setningar, har tú bert onkran av lutunum saman við ein av hinum lutunum!

Dømi: kannan er størri enn glasið!

Nú skalt tú nýta lýsingarorð í hástigi til samanberingina! Ger trýggjar setningar! Minst til, at lýsingarorð í hástigi enda við –ur í kallkyni!

Dømi: kannan er vakrast av øllum lutunum
stólurin er elstur

Ger 4 setningar um palllutirnar. Luturin skal verða grundliður í setninginum. Finn so umsøgn og grundlið í setningunum!

Dømi: stólurin sær so gamal út
x o

Ger nú 5 aðrar setningar um palllutirnar. Nú skal luturin ikki vera grundliður, men standa í hvønn-ella hvørjumfalli!

Dømi: Eg setti meg á tann gamla stólin hvønnfall
x o
Ein drongur sat á stólinum hvørjumfall
x o

Finn veg gjøgnum talvuna niðanfyri!

Fyrsta orðið í talvuni er orð úr ávísum orðaflokki. Tey 6 orðini niðureftir umboða hvør sín orðaflokk! Set striku frá fyrsta orðinum til hini orðini í sama orðaflokki. Tú finnur eitt í hvørjum raðið. Eftir seinasta orðið stendur eitt loysunarorð, sum tú skalt skriva undir uppgávuni á røttum staði!

stólurin	sær	svav	vøkur	rennur	goyr
lurtar	teldan	glæð	las	høgur	fittur
breiður	størri	fløgur	bóltur	jakki	hundhvølpur
fimti	fyri	á	íðan	í	undir
av	tíggju	dekan	úr	tví	voff
pump	dump	tvinnir	sjei	áttandi	eitt

navnorð: hundahvølpur

sagnorð: goyr

lýsingarorð: fittur

talorð: eitt

fyriseting: undir

miðalvarping: voff

Skriva navnorðini úr talvuni eftir bókstavarað!

1. bóltur 2. fløgur 3. jakki
4. stólurin 5. teldan

Skriva sagnorðini úr talvuni eftir bókstavarað!

1. las 2. lurtar 3. rennur
4. sær 5. svav

Hvussu sær eitt handrit út?

Frágreiðing:

Orðið hvussu er eitt hjáorð. Hjáorð eru smáorð, ið verða sett hjá sagnorðum, lýsingarorðum, øðrum hjáorðum og fyrisetingum fyri betur at greiða frá, hvar, nær, hvussu nakað er, ið um er talað!

Dømi: hon sær væl
 tey spæla inni
 hon er avbera vøkur
 hann er øðrvísi enn hini

Høvudsflokkarnir eru hesir:

Staðarhjáorð, sum siga okkum meira um staðið.

Staðarhjáorðini eru t.d.:

úti, niðri, uppi, inni, uttarlaga, oman, niðan,
her, har, hiðani, burtur, út, hagar, higar,
aftan, norðan, innarlaga, heimalaga

Tíðarhjáorðini, sum siga meira um tíðina.

Tíðarhjáorðini eru t.d.:

nú, tá, meðan, áðrenn, brátt, árla, tíðliga, javnan,
snimma, síðan, sjáldan, ofta, leingi, áður,
aftur, onkuntíð

Spurnarhjáorðini, sum verða nýtt, tá spurt verður.

Spurnarhjáorðini eru t.d.:

hvar, hví, hvussu, hvør, nær

Munarhjáorðini, sum siga meira um munin, t.d. á eini nøgd:

Munarhjáorðini eru t.d.:

nakað, nógv, avbera, sera, nóg, heilt, óføra

Lýsingarhjáorð eru hjáorð, sum eru gjørd úr lýsingarorðum við at skoyta -liga, -la, -an ella -a afturat.

Lýsingarhjáorðini eru t.d.:

fagurliga, dúgliga, harðliga, illa, frálíka, valla,
sjáldsama, søtan

Onnur hjáorð eru t.d.:

beinleiðis, kortini, øðrvísi, onkursvegna,
kanska, ólíka, mestan/mestur

Frágreiðing:

Summi hjáorð verða stigbend við at skoyta -ari upp í miðstig og -ast upp í hástig!

Dømi: aftur – aftari – aftast
úti –uttari – uttast
eystur – eystari – eystast

Onkuntíð skeita vit endingin -ri upp í miðstig og -st upp í hástig.

Hesi hjáorð hava ljóðskifti, i- umljóð, bæði í miðstigi og hástigi!

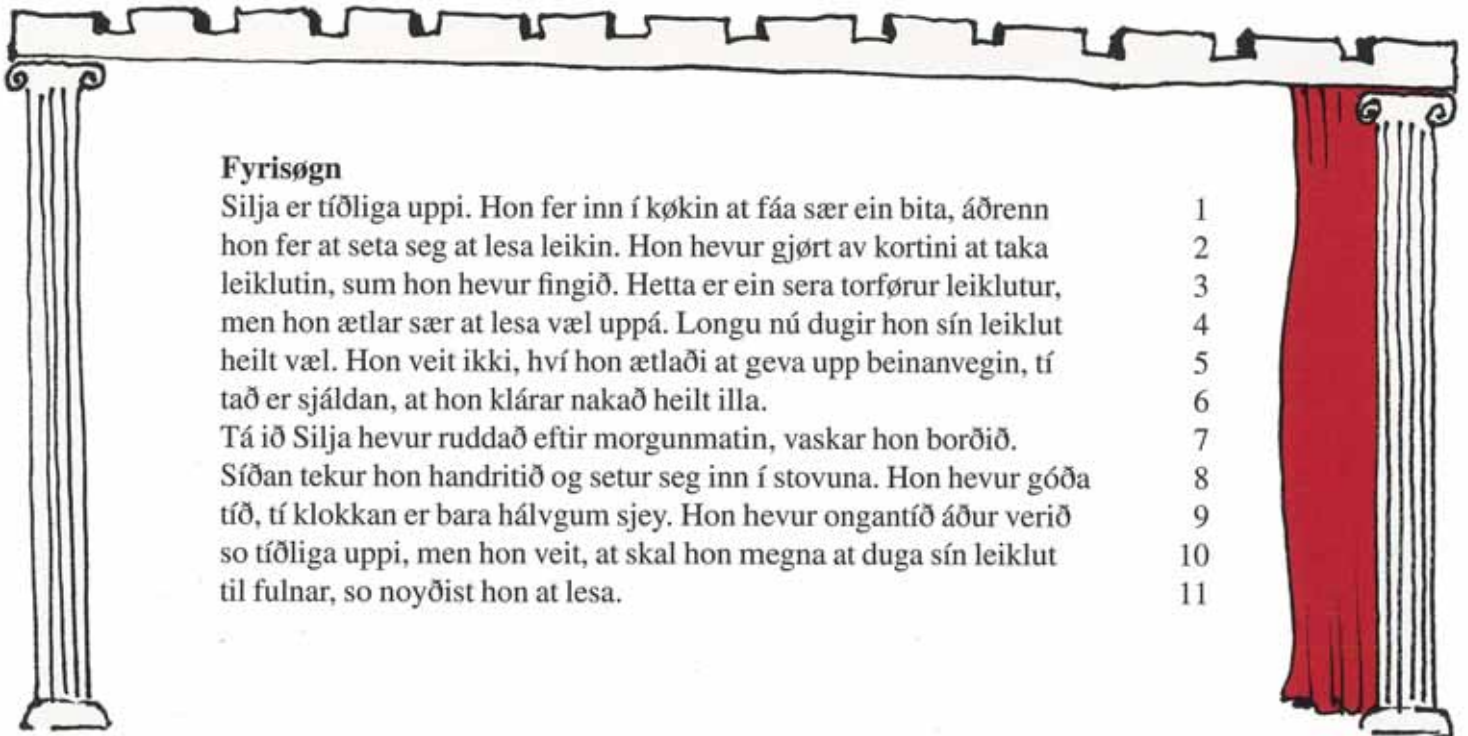
Dømi: frammi – fremri – fremst
illa – verri – verst
suður – syðri – syðst

Orðið væl er hjáorð og bendist soleiðis: væl – betur – best

Orðið góður er lýsingarorð og bendist soleiðis: góður – betri – bestur

Orðið leingi er hjáorð og bendist soleiðis: leingi – longur – longst

Orðið langur er lýsingarorð og bendist soleiðis: langur – longri – longstur

Finn í minsta lagi 10 hjáorð í fyrisøgnini. Tey eru fleiri enn 10 – kanska finnur tú øll. Tey standa á 1., 1., 2., 3., 4., 5., 5., 6., 6., 8., 9., 9., 10. og 10. reglu.

tíðliga	uppi	kortini	sera
longu	væl	beinanvegin	sjáldan
illa	inn	ongantíð	áður
heilt	tíðliga	uppi	

Finn sagnorðini í fyrisøgnini, sum standa í tátíðar lýsingarhátti. Tey standa á 3., 7. og 9. reglu.

(hegur) fingið (hegur) ruddað (hegur) verið

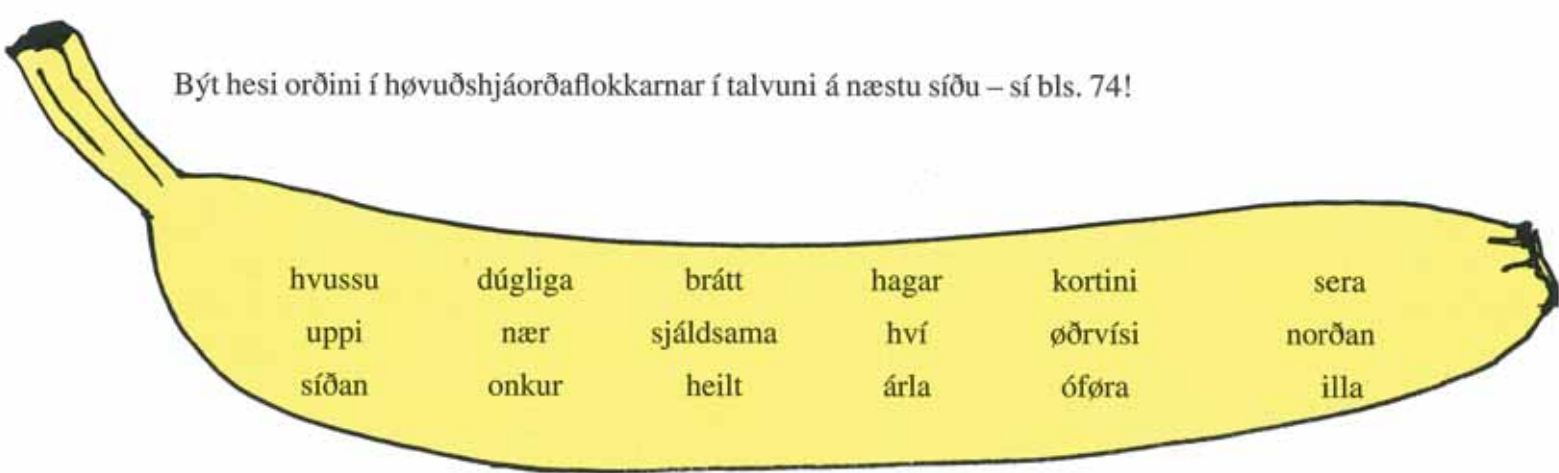
Finn orð í fyrisøgnini, ið merkja tað sama sum hesi, og skriva tey tvær ferðir!

árla	<u>tiðliga</u>	<u>tiðliga</u>	(1)
stak	<u>sera</u>	<u>sera</u>	(3)
megnar	<u>klárar</u>	<u>klárar</u>	(6)
einans	<u>bara</u>	<u>bara</u>	(9)
aldri	<u>ongantið</u>	<u>ongantið</u>	(9)
fyr	<u>áður</u>	<u>áður</u>	(9)
má	<u>neyðist</u>	<u>neyðist</u>	(11)

Finn orð í fyrisøgnini, sum merkja tað øvugta av hesum orðum, og skriva tey tvær ferðir!

seint	<u>tiðliga</u>	<u>tiðliga</u>	(1)
út	<u>inn</u>	<u>inn</u>	(1)
lættur	<u>torførur</u>	<u>torførur</u>	(3)
illa	<u>væl</u>	<u>væl</u>	(5)
væl	<u>illa</u>	<u>illa</u>	(6)
áðrenn	<u>eftir</u>	<u>eftir</u>	(7)
ringa	<u>góða</u>	<u>góða</u>	(8)
altíð	<u>ongantið</u>	<u>ongantið</u>	(9)

Být hesi orðini í høvuðshjáorðaflokkarnar í talvuni á næstu síðu – sí bls. 74!

hvussu	dúgliga	brátt	hagar	kortini	sera
uppi	nær	sjáldsama	hví	øðrvísi	norðan
síðan	onkur	heilt	árla	óføra	illa

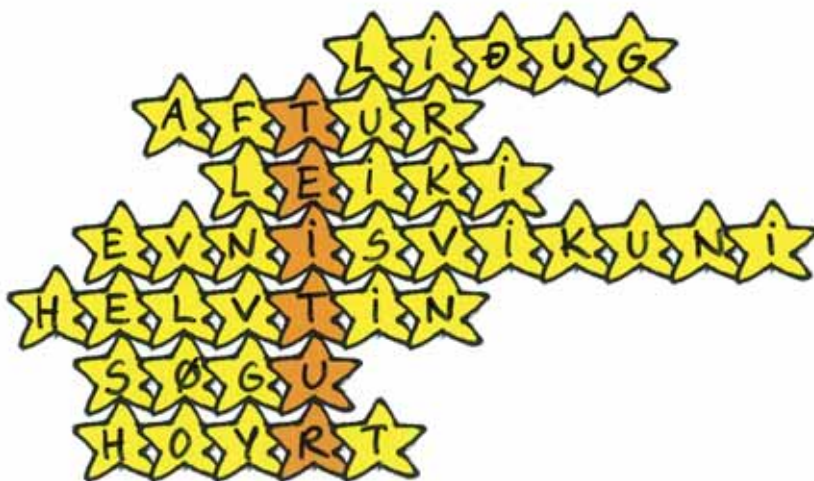
Vit skriva handrit

Finn umsøgn og grundlið og set komma!

s d v i r ó g l
 Evnisvikan er liðug, og vanlig skúlagongdin er byrjað aftur, men flokkurin
 hjá Silju og Høgna arbeiðir víðari við evninum „Leiki“, tí fleiri halda eina
 viku vera alt ov lítið til eitt so stórt evni. Nøkur í flokkinum høvdu eisini
 valt onnur evni í evnisvikuni, so tað var bara umleið helvtin, sum hevði leik.
 Tey skulu fyrst skriva eitt handrit til ein leik. Tey arbeiða í fyrsta bólkum og skulu
 finna upp á eina søgu ella nýta eina søgu, tey hava lisið ella høyrð, og síðan
 skulu tey skriva søguna til ein leik.

Set orðini framman fyrri komma inn í talvuna!

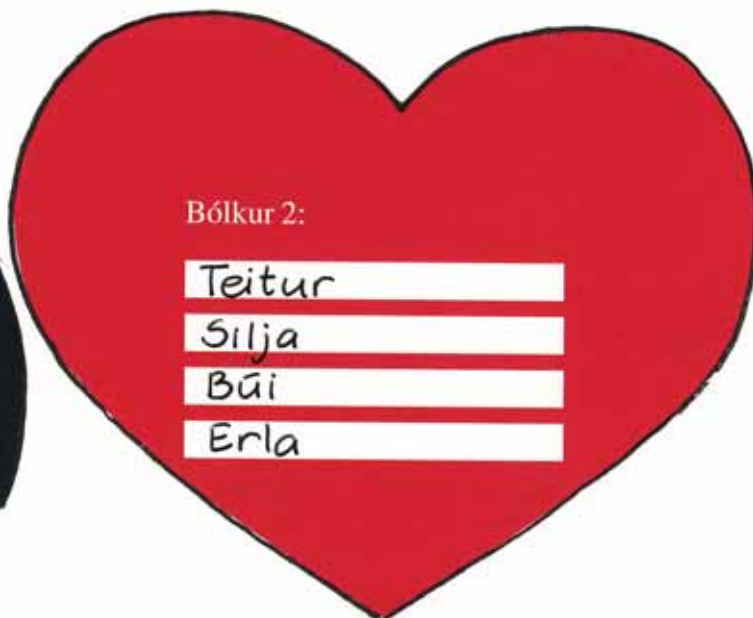

Set saman bókstavirnar í gráu puntunum: Teitur.
Hesin næmingurin er í bólki 2. Skriva hann á næstu síðu í bólki 2!

Set saman bókstavnar oman fyri
umsagnirnar og finn næmingarnar
í bólki 1!

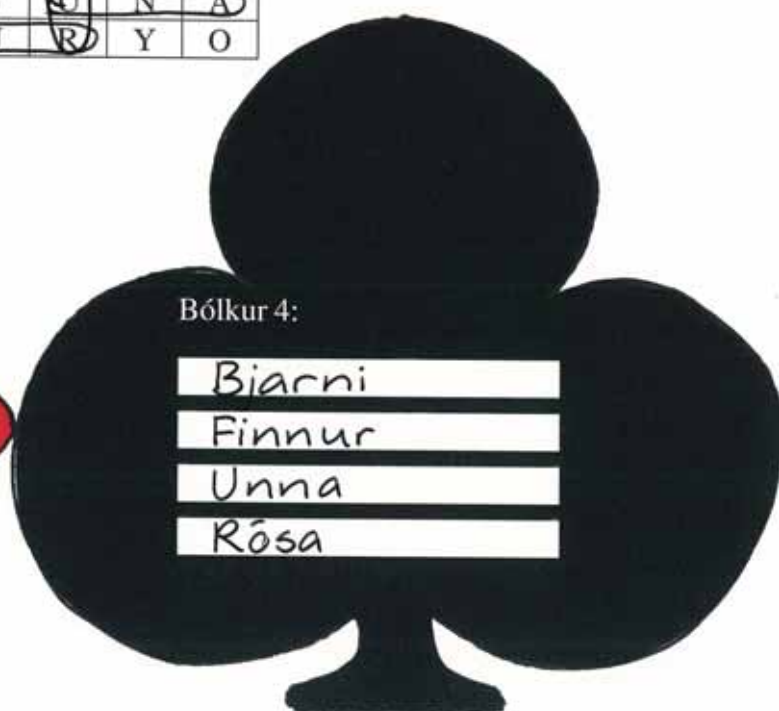

Set saman bókstavnar oman fyri
grundliðirnar og finn allar
næmingarnar í bólki 2!

Finn nøvnini í kassanum. Nøvn tvørturum eru í bólki 3 og nøvn niðureftir í bólki 4!

S	B	E	R	G	U	R
T	J	E	R	F	N	O
K	A	T	R	I	N	S
A	R	T	Y	N	A	A
O	N	G	H	N	S	K
L	I	R	S	U	N	A
A	L	V	U	R	Y	O

Stuttir skemtaleikir

Frágreiðing:

Vit hava lært at finna umsøgn og grundlið og skulu nú læra at finna ávirki.
Vit læra at finna ávirkið av at spyrja, hvat ella hvønn + umsøgn + grundlið.

Dømi: Høgni spælir sjónleik
x o Δ

Spælir er umsøgn, og Høgni er grundliður. Spyrja vit so: „Hvat spælir Høgni?“ er svarið: sjónleik. Sjónleik er sostatt ávirki í setninginum. Vit seta tríkant undir sjónleik.

Finn umsøgn, grundlið og ávirki. Set o, x og Δ!

Høgni skrivar skemtaleik saman við vinfólkum sínum. Høgni hevur lisið
leikin. Silja hevur eisini sæð hann.

Høgni vitjaði ommu sína í gjár. Hon gav honum bomm. Abbin sat og las eina bók. Omma gav abba
kaffi. Abbi legði bókina á borðið. Abbi drakk kaffi.

Høgni vísti abba handritið. Abbi las handritið. Høgni át bommini. Høgni mussaði ommuna og
abban, áðrenn hann fór.

Á veg til hús sá Høgni ein hund. Hundurin bar eitt stórt bein. Knappliga misti hann beinið, tí hann
hevði sæð eina kettu. Høgni tók beinið. Hann tveitti tað í eina veit.

Frágreiðing:

Ávirki er altíð navnorð ella orð, ið kann setast í staðin fyri eitt navnorð, t.d. fornavn ella sernavn!

1. talva: Sernøvn, navnorð og fornøvn!

A	H	Ø	G	N	I	T
E	I	L	E	R	F	U
D	R	O	N	G	U	R
I	V	I	T	E	Y	I
O	M	M	A	G	D	Ð
J	O	A	N	H	O	N

Høgni	hon
Eilær	øi
drongur	gentan
vit	eg
tey	Turið
omma	
Joan	

2. talva: sagnorð í navnhátti!

E	L	S	K	A	L
T	S	E	H	F	I
A	R	G	A	I	T
G	A	E	V	S	K
B	E	R	A	K	O
S	D	A	F	A	K
S	P	A	R	K	A

eløka	køka
arga	
bera	
sparka	
eta	
gera	
hava	
fiska	

3. talva: sernøvn og navnorð!

K	B	O	M	M	U
J	A	M	S	A	R
Ø	T	A	S	K	U
T	O	R	E	A	B
G	E	S	S	R	A
B	O	L	T	A	L

bomm	ur
sār	bāl
gæs	tal
bølt	Tør
kjæt	Åra
Mars	āl
Kāra	bāt

Ger fýra setningar við orðum úr talvuni. Grundliðurin skal vera úr 1. talvu, umsøgnin úr 2. talvu og ávirkið úr 3. talvu!

H E Y !

HEVUR TÚ HOYRT?

Hoyrispæl

Frágreiðing:

Orðið *hoyrispæl* er sett saman av tveimum orðum: sagnorðinum *at hoyra* og navnorðinum *spæl*. Tá ið sagnorð er fremri partur av samansettum navnorði, er seinasta sjálvljóð í sagnorðinum *i*.

Dømi : hoyrispæl kemst av at hoyra
 spælistova kemst av at spæla

Orðið *rulluskoytur* er sett saman av tveimum navnorðum: *ein rulla* og *einar skoytur*. Seinna *u* í *rullu* er *hvørsfalsendingin* av navnorðinum *ein rulla*, og samansetta navnorðið verður tí stavað *rulluskoytur*!

Set *i* ella *u* á strikurnar!

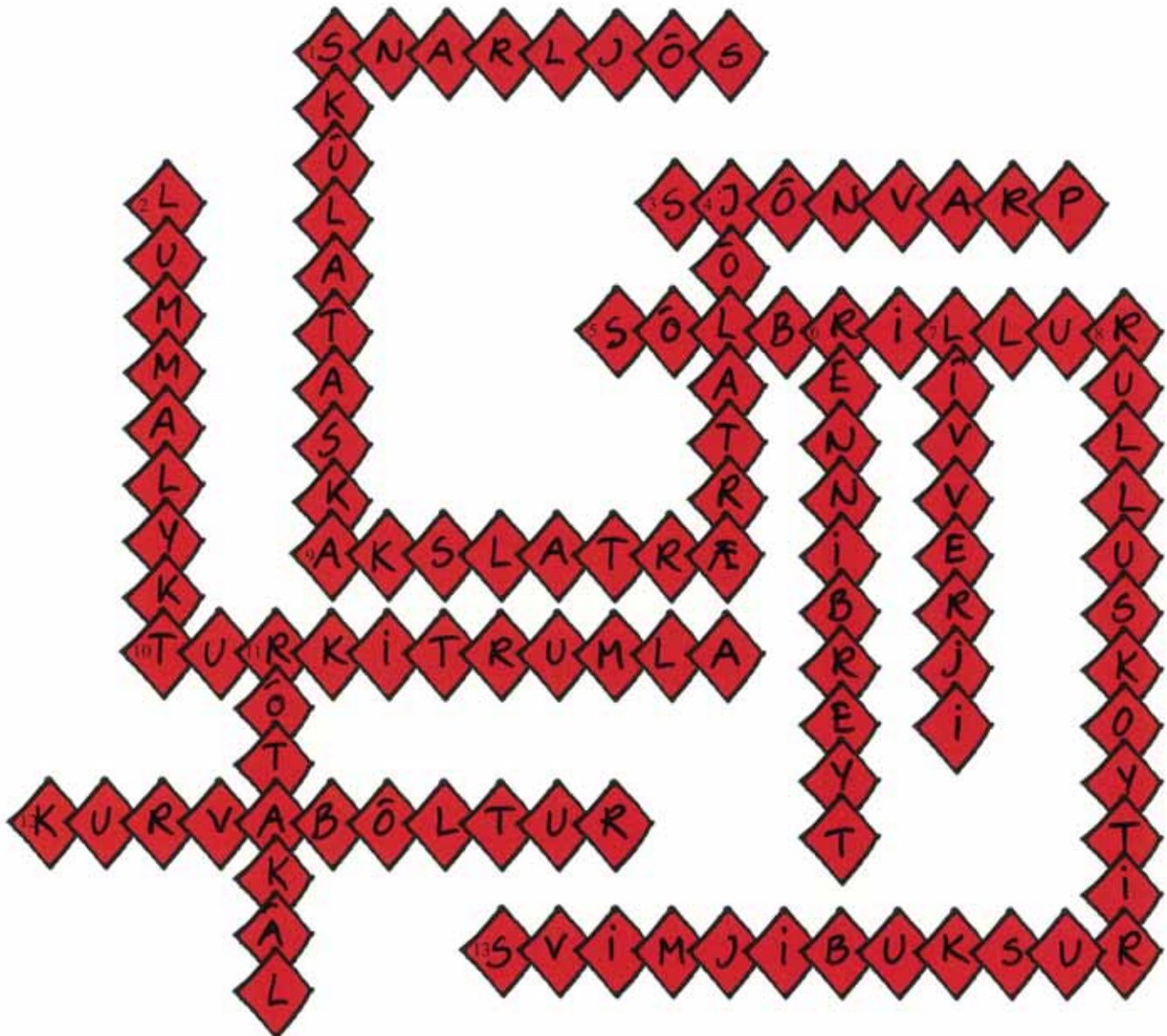
skemt <u>i</u> leikur	les <u>i</u> bók	svimj <u>i</u> hylur	rull <u>u</u> pylsa
rokn <u>i</u> bók	dunn <u>u</u> hylur	hoyr <u>i</u> tól	lurt <u>i</u> tól
skriv <u>i</u> bók	rokn <u>i</u> maskina	tunn <u>u</u> fjøl	koyr <u>i</u> stólur
svimj <u>i</u> føtur	renn <u>i</u> fjøl	pylsa <u>u</u> breyð	renn <u>i</u> breyt
skreið <u>i</u> breyt	skreið <u>i</u> fjøl	kon <u>u</u> brot	dukka <u>u</u> hús

Skriva samansetta orðið!

liggja	+	stólur	=	<u>liggistólur</u>
svimja	+	buksur	=	<u>svimjibuksur</u>
dukka	+	vognur	=	<u>dukkuvognur</u>
renna	+	strongur	=	<u>rennistrongur</u>
genta	+	klæði	=	<u>gentuklæði</u>
svimja	+	húgva	=	<u>svimjihúgva</u>
høna	+	vit	=	<u>hønuvit</u>
skriva	+	bók	=	<u>skrivibók</u>
lesa	+	roynd	=	<u>lesiroynd</u>
kúla	+	pennur	=	<u>kúlupennur</u>

Orðagáta!

Set samansettu orðini í orðagátuna!

- 1t. snar + ljós
- 2 lummi + lykt
- 4 jól + træ
- 6 renna + breyt
- 8 rulla + skoytur
- 10 turka + trumla
- 12 kurv + bóltur

- 1 n. skúli + taska
- 3 sjón + varp
- 5 sól + brillur
- 7 lív + verji
- 9 øksl + træ
- 11 rót + kál
- 13 svimja + buksur

Skrínið

Í hesum partinum hava vit lært um:

- umljóð
- hjáorð
- umsøgn, grundlið og ávirki
- samansett navnorð, har fremri partur av samansetingini kemst av sagnorði.

Fyrisøgn

Nú evnisvikan í skúlanum á Giljanesi er av á hesum sinni, hava nakrir	1
næmingar spælt sjónleik. Onkur hevur skrivað skemtileikir, og onnur	2
hava gjørt hoyrispøl. Yngstu næmingarnir hava spælt rolluspøl.	3
Silja hevur roynt seg sum sjónleikara. Hon hevði størsta leiklutin	4
í sjónleikinum, sum hon kláraði heilt væl.	5
Hon fær seg tó næstan ikki at trúgva tí, tá ið hon eftir sýningina sær í	6
skúlablaðnum, at hon hevur fingið nógv rós fyri sín leiklut. Hon	7
trýr næstan, at hon sær yvir seg og má hyggja eina ferð afturat, men	8
hon hevur ikki lisið skeivt.	9
Eisini Høgni hevur fingið nógv burturúr. Hjá honum snýr tað seg um	10
kropsligt arbeiði. Hann hevur verið á floti, hann hevur dyrgt og lært	11
at kryvja og at flekja. Tey hava gjørt frikadellur, knetti og aðrar	12
fiskarættir. Tey hava eisini fryst nakað av fiskinum.	13
Í dag hava tey gjørt fiskasúpan til øll í skúlanum. Høgni sýpur við	14
góðum matarlysti. Hann hevur havt eina góða viku og gleðir seg	15
longu til næstu evnisviku.	16

Finn samansettu orðini í fyrisøgnini! Tey standa á 1., 2., 2., 3., 3., 4., 4., 7., 13., 14. og 15. reglu

evnisvikan sjónleik hoyrispøl
skemtileikir rolluspøl sjónleikara
leiklutin skúlablaðnum fiskarættir
fiskasúpan matarlysti

Skriva orðið og finn orð av somu rót, sum ger, at orðið verður stavað soleiðis!

o og u verður broytt til y!

orð úr fyrisøgnini:

skriva orðið!

orð av somu rót:

yngri

yngri

ungur

dyrgt

dyrgt

dorg

kryvja

kryvja

krov/kruvdi

fryst

fryst

frost

hyggja

hyggja

hugdi

ó og ú verður broytt til ý!

trýr

trýr

trügva

sýning

sýning

sjón

sýpur

sýpur

súpan

á verður broytt til æ!

fær

fær

fāa

sær

sær

sā

a verður broytt til e!

flekja

flekja

flak

Finn hjáorðini í fyrisøgnini! Tey standa á 1., 5., 5., 6., 7., 10., 13. og 16 reglu.

nū

heilt

væl

næstan

nógv

ikki

nakað

longu

Být hjáorðini niðanfyrri í høvuðshjáorðabólkarnar og skriva tey í talvuna á bls. 86!

Ivast tú, kanst tú hyggja á bls. 74!

onkuntíð

avbera

úti

søtan

mestur

hvør

nóg

áðrenn

hvat

niðri

kanska

dúgliga

higar

hvussu

harðliga

nakað

sjáldan

beinleiðis

Høvuðsbólkar!

staðar- hjáorð	tíðar- hjáorð	spurnar- hjáorð	munar- hjáorð	lýsingar- hjáorð	onnur hjáorð
higar	onkuntíð	hvussu	nóg	harðliga	mestur
áti	áðrenn	hvat	avbera	søtan	kanska
niðri	sjáldan	hvør	nakað	dúgliga	beinleiðis

Tá ið ein bending av hava, vera ella verða stendur framman fyri eitt annað sagnorð, stendur seinna sagnorðið í tátíðar lýsingarhátti!

Vit skulu leggja til merkis, at tátíðar lýsingarhátturin endar við -ið ella -ð, tá hann ikki endar við -t, -d ella -n!

Finn tey sagnorðini í fyrisøgnini, sum standa í tátíðar lýsingarhátti! Tey standa á 2., 2., 3., 4., 7., 9., 11., 11., 11., 13. og 15. reglu.

spælt	skrivað	gjørt	roynt
fingið	lisið	verið	dyrgt
lært	fryst	havt	

Frágreiðing:

Døma og ganga eru sagnorð og verða bend soleiðis:

navnháttur	eintal		fleirtal	
	nútið 3. pers.	tátíð 3. pers.	tátíð	tátíðar lýsingarháttur
at døma	hann dømir	hann dømdi	teir dømdu	hevur dømt
at ganga	hann gongur	hann gekk	teir gingu	hevur gingið

Hyggja vit at tátíðar lýsingarháttinum, síggja vit, at annað orðið endar við -t, dømt, og hitt við -ið, gingið!

Ivast vit í, um orðið stendur í tátíðar lýsingarhátti og tí endar við -ð ella -ið, ber til at seta orðið døma inn í staðin fyri. Ber til at siga dømt, so stendur orðið í tátíðar lýsingarhátti og endar við -ð ella -ið!

Tað ber bara til at seta døma inn fyri eitt annað sagnorð!

Brúka døma í staðin fyri sagnorðið og fá skil á, um sagnorðið skal enda við -ð, ið ella bara við -i!

Eg gang*i* í 7. flokki í skúlanum á Giljanesi. Eg havi ikki gingið her øll sjeý árinum. Tey fyrstu árinum havi eg gingið í skúla í Sandavági. Eg plagi at fara við skúlabussinum. Tað geri eg altíð, tá veðrið er vánaligt, men onkuntíð súkkl*i* eg. Eg havi altíð súkklað nógv. Silja hevur ongantíð tímað at súkklað, so tá eg súkkl*i*, far*i* eg einsamallur. Eftir skúlatíð plagi eg at fara at fiska. Eg haldi tað vera stuttligt at fiska. Onkuntíð havi eg fiskað í fleiri tímar, og vit hava fingið mangan døgurðabitan av tí, eg havi fiskað. Einaferð datt eg á sjógv. Tíbetur havi eg svomið av og á, serliga tá eg havi verið og ferðast í Havn, so eg kláraði at svimja til lands. Mamma skeldaði meg, tí eg ikki hevði ansað nógv væl eftir, men hon var glað fyri, at eg svam til lands uttan hjálp.

Finn umsøgn, grundlið og ávirki í setningunum niðanfyri. Set o, x og Δ undir orðini!

Høgni eigur ein bát. Hann hevur sjálvur smíðað bátin.

Í gjár fangaði Høgni eitt stórt sál í ánni. Hann fekk sílið við einum glúpi. Hann vísti Silju sílið, men Silja hevur ongan áhuga fyri sílum.

Silja situr ofta og lesur. Hon lesur nógvar bókur. Hon lesur mest kærleikssøgur. Onkuntíð lesur hon krimisøgur. Silja vil hava frið, tá hon lesur, men onkuntíð setur hon eina góða fløgu á.

Høgni tímir ikki serliga væl at lesa. Hann ger skúlatíng, men hann lesur sjáldan nakra bók.

Ger samansett orð, so at seinna orðið í samansetingini er fyrra orðið í tí næsta samansetta orðinum!

skúla-barn	barna-tenn	tann-krem	krem-keks
summar-hús	<u>hús - pláss</u>	<u>pláss - trot</u>	<u>trota - bøg</u>
skó-handil	<u>handils - tenn</u>	<u>tanna - pína</u>	<u>pínu - linnandi</u>
lesi-bók	<u>bóka - savn</u>	<u>savns - leiðari</u>	<u>leiðara - starv</u>

Eyka uppgávur

Krossordagáta

Europ. felags-skapur	fitjur		bygd		lat sum síðsti bókst.	→ Ø	krutt		at bera í	
E	S		S		høvuðs staður hestur	N	10 U	U	K	
árstíð	¹ V	E	T	U	R		L	ungi	U	
ítrótta-hending	i		R	amboð	O	balja	K	A	⁶ R	
↳	H	M	² E	S	S	felags-skapur	⁵ A	L	V	
í hvala-búki 3,14	J	Ó	N	A	S			V	bygd	
↳	P	i	stytting fyrri dagur	⁷ D	⁹ G	fuglur	skriv drongur	⁴ R	i	T
	F	sjávlj. før. bókst.	⁷ U	liggja í tatið bukt	L	Á		17. bókst.	O	
annað-leiðis samb.	Ø	Ð	R	V	Í	S	i	øvugt av inni	F	
↳	A	³ T	úr Írlandi fyriset.	ī	R	i	ikki inn	↓	Ú	T
kvenn-seyður	U	skreiði	⁸ A	K	i	fái mær	E	T	i	
↳	¹¹ Æ	R	V			gentu-navn	E	i	R	

Set bókstavirnars saman frá 1–11: VETRARDAGUR

Krossordagáta

skyldkona	↓ O		8 gongustjørna	↓ T	klokkan	8 U	vera í nútíð 3. pers.	sjálvlj.	gáva
	M	ikki nei →	J	A	tog kl. 3	R	E	i	³ P
ítróttafelag	M	J	Ø	L	N	i	R	sjálvlj. balja	A
	A	hjálj. 29. juli	R	ill sjálvlj.	Ó	Ð	2 eins navn	K	K
dreingjanavn	norrønurgudur 22. bókst.	Ó	⁷ Ð	i	N	seingjaklæði ljóðfæri	L	A	K
	A	T	L	i		dreingjanavn 1. bókst.	T	Ó	⁹ R i
Kattegat	býur merki	A	N	K	² A	R	A		sum
↳	H	A	V		ilt	sjálvlj.	U	^{3,14} ² eins	⁴ P i
fylgjandi bókst.	⁵ R	S	nert	⁶ Ó	mega í 3. pers. í nútíð	M	Á	smákykt	Ð
træ	R	Ø	↓ N	N	spanskt á fóti	M	Á	L	
	húsdjór 21. bókst.	¹ K	E	T	T	A	øvugt av inn sjálvlj.	→ Ú	T
dreingjanavn	S	A	M		Á	europ felagskapur	E	S	

Set bókstavirnar saman frá 1–9: KAPPRÓÐUR

Um meg

Navn: _____ Aldur: _____

Eftirnavn: _____ Mynd av mær

Adressa: _____

Bygd/býur: _____

Land: _____

Hárlitur: _____ Eygnalitur: _____

Hædd: _____

Mítt besta klædnalagg: _____

Mær dámar best at vera í: _____

Í skúlanum dámar mær best hesar lærugreinir: _____

Míni frítíðarítriv eru: _____

Í løtuni lesi eg: _____

Besta bók/blað, eg havi lisið: _____

Besta í sjónvarpinum: _____

Besta í útvarpinum: _____

Mín lívrættur er: _____

Av mati dámar mær ikki: _____

Besti mannligi sjónleikari: _____

Besti kvinnuligi sjónleikari: _____

Besti mannligi sangari: _____

Besti kvinnuligi sangari: _____

Besti ítróttamaður: _____

Besta ítróttakvinna: _____

Mítt yndisdjór er: _____

Hvørji djór eigi eg: _____

Hetta geri eg um 10 ár: _____

Hetta geri eg um 40 ár: _____

Mín ynskisútbúgving/mítt ynskisarbeiði er: _____

Hesar oyggjar í Føroyum havi eg vitjað: _____

Hesi lond havi eg vitjað: _____

Mítt besta ferðamál: _____

Mítt ynskisferðamál: _____

Um eg endaði á eini oydnari oyggj, hevði eg viljað havt hetta við mær:

Klædnaplagg: _____

Fløga: _____

Mat: _____

Drekka: _____

Bók/blað: _____

Annað: _____

Míni ynski annars: _____

Skriva orð úr teimum ymisku orðaflokkunum í talvuna
Henda uppgávan kann gerast, tá tú hevur gjørt bls. 74 – 77!

	navnorð	sagnorð	lýsingarorð	sernövn	háorð
S					
U					
A					
B					
L					
H					
N					

Fyll talvuna út!

	genta	drongur	bygd/býur	land	djór
V					
A					
T					
M					
K					
D					
E					

Fyll talvuna út!

	fuglur	fiskur/hvalur	súgdjór	skip	oyggj
F					
G					
S					
H					
K					
L					
K					

Být kassaorðini í rættar orðaflokkar!

Henda uppgávan kann gerast, tá tú hevur gjørt bls. 51 - 52!

hjallur	langur	breiður	upp	í	við
syngur	liggur	fyri	haðani	til	sum
hann	átta	omma	skýggj	sá	árla
voff	seks	tíggju	etur	hon	áje
tjúgu	iðan	niður	kri	vit	hini
hin	ein	lítill	sól	høg	hitt

navnorð	sagnorð	lýsingarorð	háorð	fyrising

talorð	fornøvn	kenniorð	miðalvarping

Hvat merkja orðini? – Set x við tað rætta!
Til ber at hyggja í móðurmálsorðabókina.

Admiralur:	sakførari ☐	dómari ☐	herflotastjóri ☐
Avdoymi:	deymdoyvandi evni ☐	drykkur ☐	longsul ☐
Nagga:	amast ☐	kroysta ☐	gníggja ☐
Klyvari:	langur hálsur ☐	stór nøs ☐	sítt hár ☐
Gorlakkur:	ónytta ☐	býttlingur ☐	stjóri ☐
Avdrivin:	koyrdur burtur ☐	sovnaður ☐	rikin av leið ☐
Sógv:	øði ☐	tvætl ☐	rím ☐
Hygni:	skynsemi ☐	møsn ☐	øsing ☐
Erkvisin:	tolir lítið av ☐	sjálvbjargin ☐	móður ☐
Frosin:	lágur ☐	stirdur ☐	skjótur ☐
Halarumpa:	gomul ær ☐	sein kúgv ☐	brosma ☐
Dunsla:	letast ☐	klórast ☐	klandrast ☐
Starvur:	lærdur ☐	ókønur ☐	stavnur ☐
Skarlak:	ffint ullint klæði ☐	silkiklæði ☐	silvur ☐
Skarn:	trygg ☐	ljótt ☐	óreinska ☐
Útløga:	útreiðsla ☐	ketta ☐	frensur ☐
Sýsa:	bíða ☐	pjaka ☐	grenja ☐

Vegleiðing

Síða 8 – 11

Fyrstu uppgávu á bls. 8 skulu næmingarnir gera samstundis. Tíðin er bert vegleiðandi. Til ber at lata næmingarnir finna orð hvør sær, tveir og tveir ella í bólki.

Næmingarnir skulu síðan skriva setningar við teimum orðum, teir hava funnið og finna umsøgn og grundlið í setningunum. Til ber at tosa um, at setningar vanligar hava bæði umsøgn og grundlið.

Á bls. 9 er ein aftursøgn. Lærarin lesur aftursøgnina fyri næmingunum, ella næmingarnir lesa hana sjálvir. Lærari og næmingar práta um aftursøgnina, hvat hon snúði seg um og hvat, ið er av serligum týðningi, tá tú skalt endurgeva innihaldið.

Næmingar og lærari kunnu skriva lyklorðini í felag, men til ber eisini at lata hvønn næmingin skriva síni lyklorð.

Næmingarnir skriva aftursøgnina, soleiðis sum teir minnst hana. Teir skulu ikki hyggja í tekstin, men nýta síni egnu orð.

Síða 11 – 15

Lærarin greiðir frá, nær eitt navnorð er veikt bent, og nær tað er sterkt bent. Av tí at frágreiðingin um, at sterkt bend navnorð enda við hjáljóðið í hvørsfalli, er heldur torskild fyri næmingarnar, havi eg valt at siga, at veikt bend navnorð enda við sjálvjóði í øllum føllum, meðan øll hini eru sterkt bend.

Til ber eisini at vísa á, at tey navnorð, sum enda við i, a og a í ávikavíst kallkyni, kvennkyni og hvørkikyni eru veikt bend og øll hini sterkt bend.

Tá ið næmingarnir hava funnið navnorðini í villiniborgini, skulu teir benda tey í føllum, tali, óbundin og bundin. Næmingarnir hava roynt hetta áður í einum av teimum fyrru bókunum, men teir hava móguleika brúk fyri, at lærarin vegleiðir/hjálpir teimum. Tí kann henda uppgávan á bls. 11 og 12 gerast í felag.

Á bls. 12 er ein fyrisøgn. Lærarin lesur fyrisøgnina fyri næmingunum, ella næmingarnir

lesa hana sjálvir. Uppgávnar á bls. 12 – 15 eru fyrireikingaruppgávur til fyrisøgnina og skulu gerast, áðrenn fyrisøgnin verður skrivað. Dentur eigur at verða lagdur á, at næmingarnir stava orðini rætt í hesum uppgávum.

Uppgávan niðast á bls. 15 er ein eykauppgáva. Ikki er neyðugt, at allir næmingarnir loysa hesa uppgávuna.

Síða 16

Uppgávan á bls. 16 er ein eykauppgáva og ikki knýtt at mállærni, ið arbeiðt verður við. Til ber antin at lata allar næmingarnar gera uppgávuna samstundis ella at brúka hana, tá næmingarnir hava tíð og hug til at arbeiða við henni.

Síða 17 – 21

Á bls. 17 – 21 verður serliga arbeiðt við orðaflokkinum sagnorðum. Næmingarnir hava áður arbeiðt við sagnorðum, men eg haldi tað vera neyðugt alla tíðina at taka aftur í tað, næmingarnir áður hava lært. Parturin byrjar við eini fyrisøgn, sum er skrivað í tátíð. Lærarin lesur fyrisøgnina upp fyri næmingunum, soleiðis sum hon er skrivað (í tátíð).

Hann vísir teimum á, at tá teir skulu skriva fyrisøgnina, skal hon standa í nútíð. Til ber at seta næmingar saman tveir og tveir at lesa fyrisøgnina upp í nútíð. Til ber at tosa um, hvør orðaflokkur, ið broytist, tá tíðin broytist og soleiðis royna at fáa næmingarnar at skilja, at sagnorðini verða bend í tíðum.

Lærarin minnst næmingarnar á tátíðarendingarnar og nútíðarendingarnar í 3. persóni. Næmingarnir hava nú so mikið ofta arbeiðt við nútíðarendingunum, at teir eiga at minnst tær. Næmingarnir arbeiða sjálvstøðugt við uppgávanum í hesum partinum, og dentur eigur at verða lagdur á, at orðini eru rætt stavað.

Fyrisøgnini verður skrivað, tá ið fyrireikingaruppgávnar eru gjørdar.

Síða 22 – 24

Í hesum partinum verður arbeiðt við sagnorðum,

umsøgn, grundliði og at seta komma. Lærarin greiðir stutt frá, at umsøgn er sagnorð í nútíð, tátíð ella lýsingarhátti, og at komma verður sett, tá ið vit hava umsøgn og grundlið, ið hoyra saman og aðra umsøgn og annan grundlið, ið hoyra saman. Til ber at vísa hetta við ymiskum setningum á talvuni. Lærarin eigur at minna næmingarnar á at læra seg kommaorðini á bls. 23.

Næmingarnir lesa søgurnar á bls. 22 og finna umsøgn og grundlið. Undirstrikaðu orðini skulu nýtast til uppgávu á bls. 24, tá næmingarnir skulu sláa orðini upp í Orðaskyn ella aðrari orðabók. Lærarin greiðir næmingunum frá, hvussu teir finna sagnorðini í orðabókini. Hetta gera teir við at sláa orðið upp í navnhátti. Teir mugu tískil vita, hvør navnháttur er. Seinasta uppgávan á bls. 24 er eykauppgáva. Næmingarnir skulu broyta 1. bókstav í sagnorðinum og fáa eitt annað sagnorð. Til ber at broyta eitt orð upp á fleiri mátar, men her mugu næmingarnir hugsa seg um, tí loysunarorðið skal eisini vera eitt sagnorð. Loysunarorðið er svimja.

Síða 25 – 28

Á bls. 25 og 26 verður tikið í aftur boðsháttin. Í mannagongdini í uppskriftini á bls. 25 standa sagnorðini í boðshátti eintali. Boðshátturin gevur boð til onkran. Lærarin greiðir frá boðsháttinum og vísir á, at boðsháttur í fleirtal endar við ið. Næmingarnir broyta mannagongdina, so hon stendur í fleirtali.

Í uppgávuni niðast á bls. 26 og ovast á bls. 27 skulu næmingarnir skriva boð á boðkortini. Boðini skulu skrivast í fleirtali.

Í uppgávuni niðast á síðu 27 skulu næmingarnir finna næmingarnar í 7. flokki í Vági og eitt sagnorð, ið krossar navnið. Nøvn og sagnorð verða skrivað á listan á síðu 28, og næmingarnir skulu síðan skriva eina skemtisøgu, har eitt av sagnorðunum verður nýtt. Til ber at gera skemtisøguna sum bólkaarbeiðið. Tíðin, fimm minuttir, er bert vegleiðandi.

Síða 29 – 32

Á bls. 29 og 30 verður arbeitt víðari við sagnorðum. Nú skulu næmingarnir læra nútíðar lýsingarháttin. Lærarin greiðir frá, at nútíðar lýsingarhátturin hendur nú í lötuni ella tá í lötuni, t.d. gentan kemur gangandi og gentan kom gangandi. Endingin á nútíðar lýsingarhátti er -andi.

Til ber í hesum sambandi at tosa um sagnorðabendingarnar: navnhátt, nútíð, tátíð í eintali og fleirtali, nútíðar- og tátíðar lýsingarhátt og boðshátt. Til ber at benda nøkur orð á talvuni, áðrenn næmingarnir loysa uppgávurnar á bls. 29 og 30.

Á bls. 30 er stutt aftursøgn. Lærarin lesur aftursøgnina fyri næmingunum. Lærari og næmingar práta um, hvat hon snýr seg um, og næmingarnir skriva lyklorð.

Næmingarnir skriva aftursøgnina, soleiðis sum teir minnst hana. Tað er loyvt at nýta lyklorðini, men ikki at hyggja í tekstin.

Aftan á aftursøgnina skulu næmingarnir finna sagnorð í aftursøgnini, sum standa í tátíðarlýsingarhátti. Teir skulu síðan finna orðini í orðabók. Teir hava fyri kortum lært, at tá talan er um sagnorð, so skulu teir sláa orðið í navnhátti upp. Vónandi minnst næmingarnir hetta, annars mugu teir fáa tað at vita enn einaferð.

Lærari og næmingar sláa í felag orðið bróta upp í Orðaskyn ella aðrari orðabók. Aftan fyri orðið stendur s, sum merkir sagnorð. Eru fimm bendingar vístar, er sagnorðið sterkt bent, t.e. hefur onga ending í tátíð. Eru trýggjar endingar vístar, er sagnorðið veikt bent, t.e. hefur ending í tátíð. Næmingarnir kunnu nú læra seg munin á sterkt og veikt bendum sagnorðum, sum ikki hefur nakað við nútíðarendingarnar at gera, hóast hetta í summum førum fellur saman.

Síða 33 – 36

Í fyrisøgnini á bls. 33 verður serliga arbeitt við sagnorðum. Lærarin lesur fyrisøgnina fyri næmingunum. Næmingarnir skulu seta punktum í tekstin, og síðan finna umsøgn, grundlið og seta komma. Fyri at hetta ikki skal virka so møti-

mikið, skulu næmingarnir bert nýta reglurnar 6 – 14 til arbeiðið. Í skrifnum verður arbeitt við tlfkum, sum næmingarnir hava lært, so teir eiga at kunna arbeiða sjálvstøðugt við uppgávu- num á bls. 33 – 36. Dentur eigur at verða lagdur á, at orðini verða rætt stavað. Fyrisøgnin er so mikið long, at hon antin kann verða skrivað í tveimum ella, at flokkurin ikki skrivur alla fyrisøgnina.

Síða 37 – 38

Tikið verður aftur í aftur umsøgn, grundlið, komma og at seta punktum.

Síða 39 – 45

Á bls. 39 er fyrisøgn. Lærarin lesur fyrisøgnina fyri næmingunum. Í fyrisøgnini eru fleiri lýsing- arorð, sum eisini er høvuðsevnið í hesum part- inum. Lærarin greiðir stutt frá, hvat eitt lýsing- arorð er, ella næmingur greiðir frá, hvat eyð- kennir orðabólkin lýsingarorð. Til ber at spæla lýsingarorðaspæl, har næmingarnir seta lýsing- arorð afturat navninum hjá síðumanninum, t.d. káta Katrin, smarti Símun, men her er tað týdn- ingamikið, at keðilig lýsingarorð ikki sleppa framat. Til ber eisini at gita X, har ein næmingur velur ein lut at lýsa. Hinir næmingarnir spyrja um lutin við lýsingarorðum, t.d. er hann stórus, breiður, vakur... Næmingurin, ið hevur valt lutin, sleppur bara at svara ja ella nei.

Fyrsta uppgávan á bls. 39 er at finna lýsingar- orð í fyrisøgnini og skriva tey í kallkyni. Til ber at práta um, at lýsingarorð broytast eftir kyni.

Tað er altíð gott hjá næmingum at halda seg til nakrar einfaldar reglur. Á bls. 40 verður víst til regluna um, at lýsingarorð, sum í kall- og kvenn- kyni enda við il ella in, enda við ið í hvørkikyni. Hetta kann vera gott at leggja sær í geyma, tí at hesi orð í hvørkikyni ofta verða skeivt stavað.

Lærarin minnir næmingarnar á stigbending- ina, og at kallkynsorð fáa ur-ending í hástigi, størstur, klókastur, fittastur o.s.fr.

Tá ið næmingarnir hava arbeitt við uppgávu- num á bls. 40 – 44 verður fyrisøgnin skrivað. Til ber at skriva alla ella part av henni.

Síða 45 – 49

Á bls. 45 er ein fyrisøgn. Lærarin lesur fyrisøgn- ina fyri næmingunum. Fyrsta uppgávan til fyri- søgnina er at finna sagnorð í 3. persóni í nútíð. Her skulu næmingarnir serliga leggja sær í geym- a nútíðarendingarnar. Lærarin kann, áðrenn upp- gávan verður gjørd, tosa við næmingarnar um nútíðarendingarnar – møguliga spyrja næming- arnar, hvussu teir t.d. stava hyggur, leggur, flennir, kyssir og dugir og greiða frá, hví tey enda við ir ella ur.

Í partinum verða lýsingarorð bend í kynum, føllum, óbundin og bundin í eintali og fleirtali og víst verður á, hvørji eru sterkt bend og hvørji eru veikt bend. Eg haldi, at farast eigur skjótt ígjøgnum henda partin, tí vit í flest førum hoyra, hvussu orðið bendist. Til ber at taka hetta ígjøgnum í felag. Lærarin kann biðja næmingarnar leggja til merkis hvørsfalsendingarnar, sum eru tær torførastu, men eisini tær, ið ógvuliga sjáldan verðabrúktar. Lærarin kann nevna sterku og veiku bendingina, men ikki nógv meira enn tað. Til ber at lata næmingarnar arbeiða við uppgávu- num á bls. 47 sjálvir ella í felag. Arbeiða teir sjálv- støðugt, eiga teir at brúka bendingartalvurnar á bls. 46 sum fyrimynd.

Á bls. 48 læra næmingarnir, at danskur, enskur, føroyskur o.s.fr. eru lýsingarorð og tí verða skrivað við lítlum. Hetta er gott at leggja sær í geyma, tí hesi orð ofta verða tikin sum sernøvn og skrivað við stórum.

Næmingarnir skulu á bls. 48 finna nøkur lond í heimsatlasinum og skriva, hvussu fólkini í hes- um londum nevast, t.d. ein føroyskur drongur og hin føroyski drongurin. Hetta skulu tey gera í øllum kynum.

Á bls. 49 er aftur ein bendingaruppgávan, sum flokkurin antin ger í felag ella hvør sær. Verður uppgávan gjørd hvør sær, kunnu næmingarnir hyggja eftir bendingini á bls. 46.

Síða 50 – 52

Á bls. 50 er ein grein, sum næmingarnir skulu skriva sum aftursøgn. Lærarin lesur aftursøgnina

upp fyri næmingunum. Flokkurin prátar um innihaldið, og næmingarnir skriva lyklorð, sum skulu hjálpa teimum at minnst tekstin. Lærarin lesur aftursøgnina uppáftur, og næmingarnir skriva aftursøgnina, soleiðis sum teir minnst hana. Tað er loyvt at brúka lyklorðini, men ikki at hyggja í tekstin.

Á bls. 51 hoyra næmingarnir fyri fyrstu ferð um orðaflokkin miðalvarpingar.

Víst verður á ymiskar miðalvarpingar, sum fólk brúka, tá tey eru ill, ovfarin, fegin ella ovurfegin, og víst verður eisini á, at djóramál eru miðalvarpingar.

Til ber at fáa næmingarnar at siga setningar við miðalvarpingum.

Niðast á bls. 51 er ein teknirøð, har fólk nýta nakrar av hesum miðalvarpingum. Í uppgávu ni á bls. 52 skulu næmingarnir skriva miðalvarpingarnar, ið verða nýttar í teknisøguni. Í seinnu teknisøguni skulu næmingarnir so sjálv seta talu, har miðalvarpingar verða nýttar, til teknisøguna.

Síða 53 – 54

Á bls. 53 skulu næmingarnir seta punktum í reglu 1 – 7. Síðan skulu teir seta i, ið ella ð á strikurnar. Til ber at tosa eitt sindur um, nær orð enda við i og nær orð enda við ð og ið. T.d. eiga næmingarnir nú at vita, at sagnorð í 1. persóni í nútíð enda við i, eg eti, drekki, at tátíðar lýsingarháttur endar við ð ella ið, hevur gingið, hevði bukað og at bundin hvørkikynsorð enda við ið í hvør - og hvønnfalli. Onnur navnorð enda bara við i, t.d. abbi, risi, biti.

Uppgávuarnar á bls. 54 eru orðaflokkauppgávur, sum næmingarnir eiga at loysa sjálvstøðugt.

Síða 55

Á bls. 55 er ein tekstur um vísindasøgur. Hesin tekstur verður skrivaður sum aftursøgn. Lærarin lesur tekstin fyri næmingunum, og flokkurin tosar um tekstin. Næmingarnar skriva lyklorð, sum skulu minna teir á, hvat teksturin snýr seg um. Lærarin lesur tekstin uppáftur, og næmingarnir

skriva aftursøgnina, soleiðis sum teir minnst tekstin. Loyvt er at nýta lyklorðini, men ikki at hyggja at tekstinum.

Síða 56 - 59

Á bls. 56 er ein fyrisøgn. Lærarin lesur fyrisøgnina fyri næmingunum, ella næmingarnir lesa hana sjálvir. Í fyrisøgnini eru nógv sernøvn. Næmingarnir skulu finna sernøvnini og skriva tey. Dentur eigur at verða lagdur á, at tey verða skrivað við stórum.

Lærarin greiðir næmingunum frá orðaflokkinum fyrisetingar. Hetta eru smá orð, sum standa saman við øðrum orðaflokkum, t.d. saman við navnorðum, sernøvnum og fornøvnum. Víst verður á, at fyrisagnir eisini verða settar saman við bygðanøvnum, og at tær eru ymiskar alt eftir, hvør bygðin er, t.d. í Fuglafirði, úr Fuglafirði, á Eiði, til Eiðis, av Eiði, við Gjógv, til Gjáar, frá Gjógv. Næmingarnir seta hóskandi fyrisetingar í útfyllingarstykkið á bls. 58.

Niðast á bls. 58 verður greitt frá skyldskaparorðunum, og hvussu tey bendast. Gott er, um næmingarnir kunnu minnst, hvussu hesi bendast, tí bendingarnar eru nokk so lættar at minnst.

Niðast á bls. 59 er eitt orðaspæl. Hetta er helst stuttligast, um lærarin skrivar niður og lesur upp, tá alt er skrivað.

Síða 60 – 63

Í skrínum verður tikið saman um tað, sum arbeið hevur verið við frammanundan. Tí eiga næmingarnir at arbeiða við hesum parti sjálvstøðugt.

Síða 64 og 65

Á bls. 64 er aftursøgn. Lærarin lesur aftursøgnina fyri næmingunum. Flokkurin prátar um innihaldið, og næmingarnir skriva lyklorð, sum eru orð, ið gera tað lættari hjá teimum at minnst tekstin. Næmingarnir skriva aftursøgnina, soleiðis sum teir minnst hana. Tað er loyvt at brúka lyklorðini, men ikki at hyggja í tekstin.

Síða 66 – 71

Lærarin greiðir næmingunum frá i-umljóði. Her eigur serligur dentur at vera lagdur á, at næmingarnir vita, at sjávljóðini broytast, og hvussu tey broytast. Tey mugu læra seg at finna útav, hvørjum orðið kemur av ella hvat annað orð, hetta orðið er skylt við fyri at vita, um orðið t.d. verður skrivað við i ella y, í ella ý, a ella æ. Á bls. 67 eru uppgávur, sum leggja upp til, at næmingarnir finna útav, hvør upprunin er til orðini. Á bls. 68 er ein fyrisøgn. Henda fyrisøgnin leggur upp til, at næmingarnir duga at skriva orð við y, ý og æ, tí tey koma av orðum við o/u, ó/ý og á.

Til ber at gera uppgávuna saman, um hon tykist ov torfør fyri næmingarnar. Tó skuldu regluávísingarnar gjørt sítt til, at næmingarnir megna at finna orðini sjálv. Á bls. 69 er innsetingaruppgáva, har næmingarnir sjálvir skulu finna út av at skriva røttu sjávljóðini í orðini. Uppgávan á bls. 70 er ein eykauppgáva. Fyrisøgnin verður skrivað, tá ið næmingarnir hava arbeitt við uppgávuunum. Fyrisøgnin er so mikið long, at hon kann verða skrivað í tveimum, ella at bert ein partur verður skrivaður.

Síða 71 – 73

Uppgávuarnar í hesum partinum eru so mikið lættar, at næmingarnir eiga at kunna loysa tær sjálvstøðugt. Lærarin kann eggja næmingunum til væl og virðiliga at lesa allar frágreiðingar og øll boð.

Síða 74 – 77

Næmingarnir hoyra fyri fyrstu ferð um orðaflokkin hjáorð. Hetta eru smáorð, ið siga okkurt um sagnorð, lýsingarorð, onnur hjáorðum og fyrisetingar.

Hjáorð kunnu bítast í bólkar :

Tey, ið lýsa staðið – upp, niðri ...

Tey, ið lýsa tíðina – nú, tá, meðan, árla, tíðliga ...

Tey, ið eru spyrjandi – hvør, hvussu, nær ...

Tey, ið lýsa mun – nakað, nógv, sera ...

Tey, ið eru gjørd úr lýsingarorðum og enda við *an, a, liga* ella *la* – dúgliga, javnan, sjáldsama
Onnur hjáorð – beinleiðis, kortini ólíka ...

Næmingarnir minnst helst hjáorðini betur, um tey læra seg hetta.

Á bls. 75 ereinfyrisøgn. Lærarin lesur fyrisøgnina fyri næmingunum. Síðan arbeiða næmingarnir við uppgávuunum á bls. 75 – 77, her skulu næmingarnir m.a. finna hjáorð í tekstinum og eisini býta hjáorð í bólkar.

Fyrisøgnin verður skrivað, tá uppgávuarnar eru loystar.

Síða 78 – 79

Á bls. 78 skulu næmingarnir finna umsøgn og grundlið í teksti og seta komma. Uppgávan hevur loysunarorð, so næmingarnir kunnu sjálv finna útav, um hon er rætt loyst ella ikki.

Síða 80 – 81

Nú skulu næmingarnir finna umsøgn, grundlið og ávirki. Lærarin prátar við næmingarnar um, at vit spyrja hvat ella hvønn, tá ið vit finna ávirki (hvønnfalsávirki).

Síða 82 – 83

Hesin parturin er um samansett orð. Summi orð eru samansett av tveimum navnorðum, onnur av einum sagnorði og einum navnorði. Spurningurin er so, um tey fáa eitt i ella u, tá vit seta tey saman. Hetta veldst um, um fyrri orðið er navnorð ella sagnorð. Er tað navnorð, er bókstavurin u, men er tað sagnorð, er bókstavurin i, t.d. pylsubreyð, rennibreyt.

Síða 84 – 87

Á bls. 84 er ein fyrisøgn. Lærarin lesur fyrisøgnina fyri næmingunum, og hon verður skrivað, tá allar uppgávuarnar eru loystar. Í skrininum taka vit samanum, tað sum næmingarnir áður hava lært, so næmingarnir eiga at arbeiða sjálvstøðugt við uppgávuunum í hesum partinum.

